Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

...ай 1921 оной ...ин 21-hээ гарана | № 262 (15885) | 1981 оной ноябриин 15, воскресени | Сэн 2 мүнгэн.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тогтооно:

Буряадай автономито Совет Социалис Республикын арбадахи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие 1981 оной декабриин 17-до Улаан-Үдэ городто зарлаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной ноябриин 13.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР Е. М. КОБЕЦТЭ БУРЯАДАЙ АССР-эй ГАБЬЯАТА ВЕТЕРИНАРНА ВРАЧ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Ветеринарно-ариг сэбэрые сахиха албанииe хүгжөөхэ хэрэгтэ габьяатай байhанайнь түлөө Улаан-Үдэ городой мяхаhүнэй болон элеэ хоолой шалгалтын 1-дэхи станциие даагша **Кобец** Елизавета Максимовнада **Буряадай АССР-эй габьяата ветеринарна врач** гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной ноябриин 10.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй

У К А З

НҮХЭР З. Б. ШАГДУРОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партиина, совет болон ажахын органуудта удаан саг соо аша үрэ ехэтэйгээр ажаллаhанайнь түлөө, түрэhөөр 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан арадай депутадуудай Түнхэнэй районно Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо **Шагдуров** Загда Базаровичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1981 оной ноябриин 11.

БИ-ТАБАН ЖЭЛДЭ, ТАБАН ЖЭЛ-НАМДА

АЖАЛАЙНГАА ЭРШЫЕ ШАНГАДХАЯ

...н зониие хангалгын асуудалда ма... парти болон правительство тон ехэ ...рал хандуулдаг. Тиимэhээл КПСС-эй ... съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев ...жэ онсолон тэмдэглэhэн байна.

«...Манай хэлсэhэн юумэн—эдеэ ...ой продуктнууд, арадай хэрэглэлэйн ...раанууд, хангалгын hалбаринууд— ...ай хэдэн олон миллион хүнүүдэй ... бүриин ажабайдалай асуу- ...болоно гээшэ... Эдэ асуудал- ...дай ямараар шиидхэгдэдэг дээ- ...э ехэнхидээ хүнүүд манай худэл- ...н тухай сэгнэлтэ үгэдэг байна ха юм. ...дээ шангаар, эридтэ ехэтэйгээр сэг- ...гэшэ...»

...э үдэрнүүдтэ хангалгын албанай бү- ...удэлмэрилэгшэдэй саашадаа бэелүүл- ...орилгонуудые улам тодорхой болго- ...төө.

...нөө бидэнэр түрэл партиингаа ... съездын баталан абаhан шиидхэ- ...нүүдые болото дээрэнь бэелүүлхын ...э бүгэдэ арадай социалис мурысөөн- ...дэбхитэйгээр оролсоод, эсэхэ сусахые ...гүй ажаллажа байнабди. Тодор- ...бол, манай оёдолой «Байгал» гэжэ нэгэдэлэй «Новинка» ательегэй коллектив социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлhэнэй ашаар арбан hарынгаа түсэбые 104 процент дүүргэбэ. Тиигэжэ хэдэн мянган түхэригэй хубсаhан эрхим шанартайгаар оёгдожо, Агуусхэ Октябриин hайндэрэй урда тээ үргэн ниитэ зондо ехэ баяр асарhан байха.

hүүлэй табан жэлнай—үйлэдбэриин ашаг үрэ, хүдэлмэриин шанар hайжаруулха үе байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ бидэшье оёhон хубсаhанайнгаа шанарта үдэр бүриин анхарал хандуулдаг байгаабди. Тиигэжэ ажал хүдэлмэридөө «Шанар» гэhэн системэ нэбтэрүүлжэ шадаабди. Энэнэй гол шухаланиь юуб гэхэдэ, оёдолшод ба эсхэгшэд өөр өөрынгөө оёhон хубсаhанай шанарые шалгадаг байна бшуу. Тинхэдэ халаанай мастер, нэгэ нэгэ эсхэгшэ ба оёдолшодhоо бүридэhэн шанар шалгадаг тусхай комисси хүдэлнэ. Би тэрэ комиссиин бүридхэлдэ ородогби. Захилнуудай дүүргэгдэхэ үедэ, мүн оёгдоhон хойнонь шалгажа үзэхэдөө, муугаар, голодоhотойгоор оёгдоhон хубсаhыень оёдолшодтонь бусаажа, дутагдалнуудыень үсадхадаг гуримтайбди. Тэрэнэй ашаар муу шанартайгаар оёгдоhон нэгэшье плати (манай ательедэ ганса эхэнэрнүүдэй хубсаhан оёгдодог юм) захигшадта хүрэхэеэ болёо. Иигэжэ захигшадай зүгhөө гомдолнууд орохоёо болиhон байна.

Би эндэ хори гаран жэл соо ажаллажа байха үедөө, дүй дүршэлтэй болоо юм бэзэб. Мүнөө 5-дахи разрядтайб, үдэр бүриингөө даабариие 125—130 процентдэ хүргэнэб.

Манай коллективтэ хамтадаа жара гаран хүн ажалладаг. Имагтал тэдэнэй эбтэй эстэй ажалаар үндэр бүтээсэ туйлагдана. Лидия Михайловна Смирных, Валентина Ефимовна Викулина, Олимпиада Январевна Балтахинова, Вера Ивановна Эрдынсеева, Александра Васильевна Елисеева болон бусаднай үнинэй эрхимээр ажалладаг, коллектив соогоо хүндэтэй болоhон хүнүүднай, социалис мүрысөөнэй манлайда хододоо ябадаг.

Манай ательедэ шэнэ хүнүүд ажаллахаяа орожол байдаг. Тэдэниие онсо анхаралдаа абаха, тэдээндэ туhалха, зүбшэл заабари үгэхэ, шэлэhэн мэргэжэлдээ урмаа хухарангүй ажаллаха эрхэ байдал олгохые оролдодогбди. Энэ талаар ажалай ветеран, ательее даагша Валентина Петровна Вольскаяе магтамаар. Энэмнай үнэхөөрөө ёhотой hурган хүмүүжүүлэгшэ болоно.

Мүнөө үедэ оёдолшод, эсхэгшэд олоор дутана. Республикымнай техническэ мэргэжэлэй училищинуудта оёдолшод бэлэдхэгдэдэг юм бэзэ. Гэбэшье минии hанахада, тэндэ үсөөнөөр бэлдэгдэнэ. Ушар иимэhээ дунда hургуулинуудта оёдолшодой, нэхэгшэдэй кружогуудые эмхидхэхэ шухала гэжэ hанагдана. Манай залуу басагад бултадаа оёжо, нэхэжэ шадахаар хүмүүжүүлэгдэхэ аргатай ха юм. Эхэ, эсэгэнэрэйшье энэ хэрэгтэ горитой анхарал хандуулбал, бүришье hайшаалтай байха.

Би өөрөө мүнөө 1982 оной сентябрь hарын түсэбөөр ажаллажа байнаб. Намhаа гадна үшөө арба гаран хүн байгша онойнгоо түсэбые дүүргэнхэй. Хүн зонойнгоо улам ургажа байгаа эрилтэнүүдые үдэр бүриингөө ажалаар хангажа байхаhаа hайн hайхан хэрэг хаана байхаб даа. Саашадаа бүри hайнаар хүдэлхэ ёhотойбди.

Р. ДАНДАРОВА,
оёдолой «Байгал» нэгэдэлэй «Новинка» ательегэй эсхэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Виктор Ефимович Шилов долоодохи жэлээ Сэлэнгын совхоздо хонишоноор хүдэлнэ. Тэрэ мүнөө жэл 100 эхэ хонин бүриhөө 136,4 хурьга абажа, районой хонишодой түрүүшүүлэй тоодо оронхой.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Республикымнай ажалай үдэр

Сэлэнгынхидэй жэшээгээр

МАЛШАДАЙ ОРОЛДОҺОНОЙ АША

Мал ажалда амаралтын хаhа гэжэ байдаггүй. Жэлэй дүрбэн сагта эршэмтэй шангаар, эмхитэй hайнаар хүдэлжэ шадаал hаа, амжалта туйлагдадаг шуу.

Энээниие Шитханай совхозой Александр Александрович Орловой даадаг Шапеньковско hү hаалиин фермын коллективэй ажалай үрэ дүнгүүд элитээр харуулна. Тус фермэ жэлэй ямаршье сагта ехэ hү үйлэдбэрилдэг, мүн сагаан эдеэ абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Жэшээлхэдэ, байгша оной 9 hарын туршада 3607 центнер hү hаажа, тэрэнэйнгээ 3000 шахуу центнерыень гүрэндэ худалдажа, жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь гурбан hараар урид дүүргээ. Үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1665 килограмм hү hаагаад, районойнгоо бүхы фермэнүүдэй социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана.

Ямар аргаар, хайшан гэжэ эндэхид иимэ үрэ дүн туйлана гээшэб?

Хүтэлбэрилжэ ябаhан фермынгээ ажал хэрэгые шэнжэлжэ үзэхэдөө, нүхэр Орлов гурбан ехэ асуудалда тогтобо. Нэгэдэхеэр, адууhа малаа зоотехническэ заабариин ёhоор үсхэбэрилхэ, хоёрдохёор, тэдэнээ hайнаар харууhалха, тусхай рационой гуримаар эдеэлүүлхэ ба туталлаhан үнеэд болон гунжадаа зүбөөр харууhалха; гурбадахяар, коллективэйнгээ гэшүүдтэ хамтын хэрэгэй түлөө нэгэ hаналтайгаар, эрмэлзэлтэйгээр хүдэлхэ арга олгохо тухай хөөрэжэ үгөө hэн. Энээнэй ашаар тэдэнэр ажалдаа үндэр дүн туйладаг байна.

Мал ажалай продукци абалгые дээшэлүүлхын тула үнеэдээ, эмэ хашарагуудаа, гунжадаа саг болзортонь hайн шанартайгаар үрэжүүлхэ, эхэ малhаа заабол түл абаха гэжэ малшад, мэргэжэлтэд ходо оролдоно. Энэ хэрэгые ажахын эгээл дүршэлтэй техник-үрэжүүлэгшэдэй нэгэн Г. Н. Агафонова эрхилнэ. Тэрэ hаалишадтаяа, үхэршэдтэеэ хамта хүдэлжэ, фермынгээ эмэ малай hубайралга усадхаа. Иигэжэ жэл бүри үнеэн, гунжан бүриhөө тугал абадаг болоо. Энэшье жэлэй юhэн hарада фермын 270 үнеэнэй 231-ниинь туталлаа. Үлөөшэ 39-ниинь дүрбэдэхи кварталда түрэхөөр хүлеэгдэнэ. Олонхи үнеэдынь үбэлэй hарануудта туталладаг юм. Тиимэhээ hүншье ехээр hаагдадаг, түсэбшье дүүргэгдэдэг байна.

—Үнеэдэй түрэhэн хойнонь хүхэ дэлэнгыень бүлеэн уhаар угааха, сэбэр аршуулаар хуурай болотор аршаха хэрэгтэй. Тэрэнэй hүүлээр эльбэхэдэ, нидхэрхэдэ ехэ туhатай байдаг. Илангаяа hая туталлаhан гунжадта энэ сэхэ хабаатай. Тиигээд hаажа эхилхэдээ, түрүүшын дуhалнуудыень газар руу шоборхо ёhотой. Иигэжэ малаа зүб мүрөөр харууhалаад байбал, ехэ hүншье, мяханшье абтаха бшуу,—гэжэ фермые даагша хөөрэбэ.

Үнэхөөрөөшье, үнеэдэй hү hаамынь ажаллажа байhан зоной оролдолгоhоо дулдыдаг гэхэдэ алдуу болохогүй. hая түрэhэн гунжадые hайнаар харууhалха, эдеэлүүлхэ, hааха гээшэ шухалын шухалада тоологдодог. Жэшээ болгон хараад үзэхэдэ, энэл фермын hаалишан Л. В. Волкова жэлэй эхиндэ гунжадые даажа абаад, юhэн hарын туршада гунжан бүриhөө 700 килограмм hү hаагаа. Энэ яhала hайн дүн гэжэ hанамаар.

Мүн мал ажалай продукци дээшэлүүлгэдэ үхэршэд ехэ үүргэ дүүргэдэг. Мал адуулагшад түхэреэн жэл соо үнеэдээ адуулжа, ашаг шэмыень нэмээхые оролдоно. Илангаяа зунай, намарай элиин сагта малаа hайса таргалуулаад, үбэлэй hарануудта тэдэнэйнгээ шадал тамирыень муудхуулхагүй гэжэ тэмсэнэ. Энэ фермын үхэршэн Б. Н. Попов гушаад жэлдэ таhалгаряагүйгөөр хүдэлжэ, нилээд дүй дүршэлтэй болонхой. Тэрэ хэзээ, ямар бэлшээридэ үнеэдээ адуулхаяа хэнhээшье үлүү мэдэдэг, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө хододоо заабари заншал хэлэжэ үгэдэг хүн юм.

Энэ түрүү коллектив урдаа табиhан зорилгоёо хододоо бэелүүлжэ шададаг дээрэhээ ажахы дотороо суурхахай. Фермые даагша нүхэр Орлов ажалша бэрхэ коллектив байгуулжа шадаhанhаа түсэбтэ даабаряа, социалис уялгаяа бэелүүлдэг болонхой.

Тэрэнэй хажуугаар hайнаар эмхидхэгдэhэн социалис мүрысөөн ехэ үүргэ дүүргэнэ. Эндэхи малшан бүхэн hарын, кварталай, жэлэй социалис уялгануудые абаад, тэрэнээ дүүргэхын хойноhоо оролдодог. Социалис мүрысөөнэй дүн саг соогоо согсологдожо, хүн бүхэндэ дуулгагдадаг байна. hарын эхиндэ тус коллектив бултааран сугларжа, ямараар энэ үнгэрэгшэ hарада хүдэлжэ гараhанаа хөөрэлдэдэг, ажалдань ямар дутуу дундануудай дайралдааб, яажа усадхаха тухайгаа зүбшэн хэлсэдэг заншалтай юм. Эндэhээ коллективэй гэшүүн бүхэн урдахи зорилгоёо hайн ойлгожо, тэдэнээ бэелүүлхын хойноhоо тэмсэнэ бшуу.

Үдэр бүхэндэ хэгдэжэ, бүтээгдэжэ байhан ажал хэрэгүүдынь фермынхидэй эмхитэйгээр хүдэлhэнэй аша үрэ болоно. Иигэжэ тус коллективэй hаалишад, үхэршэд энэ жэлые эрхимээр түгэсхөөд, 1982 ондо үшөө hайнаар ажаллажа, урдаа табиhан зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаараа оролдоно.

Г. ЛАМУЕВ.

Баргажан.

ХҮСЭНИИНЬ—12 МИЛЛИАРД

Холбоолжоной уурхайн коллектив мүнөө жэлдэ ехэ амжалтатайгаар нүүрhэ малтажа байна.

Арбан hарын түсэбhөө гадуур 33 мянган тонно түлишэ республикымнай арадай ажахыда эльгээгдэнхэй. Октябриин Революциин орденто П. Коноваловай, П. Балалаешниковай, Э. Штейнфельдинэй экипажнууд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Холбоолжоной уурхайн коллектив жэлэй эхинhээ гурба удаа республикынгаа Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугые абаhан байна. Энэ тугынь hаяхан үнгэрhэн Агуу Октябриин hайндэрэй жагсаалай манлайда намилзаа. Байгаалиин баялигые малтан абадаг шахтёрнуудай жагсаалда коммунис ажалай 300 ударник эдэ үдэрнүүдтэ шэн зоригто ажалай ульгэр жэшээ харуулна. Үдэр ерэхэ бүри халаанайнгаа нормые холо халяагшад улам олошоржо байна.

«Гусиноозерско ГРС-эй барилгые үргэлжэлүүлхэ» гэжэ партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо бэшээтэй. Мүнөө жэлдэ станциин хоёрдохи ээлжээн баригдажа эхилээ. Эндэхи барилгын управлениин бүхы подразделенинүүд арбан hарынгаа түсэбтэ даабаринуудые 104 процент дүүргэнхэй.

ГРЭС-эй тоолуурай толи дээрэ 12 миллиард киловатт-час элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдөө гэhэн тоо харагдана.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай тусхай корр.
Сэлэнгын район.

...ЖЭШЭЭ АБАМААР

...анай совхозой хүдэлмэришэд КПСС-эй XXVI съез... шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы хүсэ ша... ...аа, дүй дүршэлөө элсүүлэн ажаллана. Илангаяа мал ...л эрхилэгшэд үндэр дүнтэйгөөр хүдэлжэ байнхай. Тоо... ...ойлон хэлэбэл, гүрэндэ hү худалдаха жэлэйнгээ ту... ...үүлэн дүүргээ. Тоhоной заводто 8200 центнер hү ...ааха даабаритай hаа, ноябриин 1-дэ 8786 центнер ху... ...дажа, даабаряа 107 процент дүүргэбэ.

...үсэбэй дүүргэлтэдэ Могой-Горхоной hү hаалиин фер... ...коллектив ехэхэн үүргэ оруулаа. Тэдэнэр өөhэдөө hү ...лдаха жэлэйнгээ түсэб 111 процентдэ хүргөө. Энэ ...мын түрүү hаалишад С. Шармашкеева, Л. Николаева, ...Лудукова болон бусад эрхим hайнаар ажаллажа, ажа... ...дотороо түрүүлнэ.

Н. ХОХОНОЕВА,
Түнхэнэй совхозой ахамад экономист.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

...МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—ШАНГА ШАЛГАЛТА

...уряадай АССР-эй Министр... ...эй Соведэй Президиумэй ...дани hаяхан болобо. Бар... ...анай болон Хурамхаанай ...онуудай колхоз, совхо... ...та ниитын малай үбэлжэл... ...хэр үнгэржэ байhан ту... ...асуудал тус заседани дээрэ ...шэн хэлсэгдэбэ.

...дэ районно Соведүүдэй ...дкомуудай түрүүлэгшэнэр ...М. Шурыгин, И. Г. Иванов ...эдэй мэдээсэлнүүдые шаг... ...д эндэхи колхоз бо... ... совхозуудта малай ...олгой олошоруулагдажа, ...шэмынь дээшэлүүлэгдэ... ...байбашье, үшөөл олон ду... ...далнууд бии байhаар гэжэ ...публикын Министрнүүдэй ...эдэй Президиум тэмдэг... ...э.

...үнөө ниитын малай үбэл... ...э хүшэр хүндэ эрхэ бай... ...да үнгэржэ байна. Шэмэтэ ...будүүн тэжээл район до... ...н тон багаар бэлэдхэг... ...эй. Баргажанай район тэ... ...а бэлэдхэхэ түсэбөө 26 ...цент, Хурамхаанай район ...процент дүүргэhэн юм. ...эй хамта, тус районуу... ...колхоз болон совхозууд ...публикаhаа гадуур үбhэ ...эл бэлэдхэхэ хэрэгтэ го... ...ой анхарал хандуулаагүй ...шоо.

...урамхаанай, Баргажанай районуудай колхозууд, совхозууд малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхын тула эрид шанга хэмжээнүүдые абаагүй байhаар. Олонхи колхоз болон совхозуудта малай байранууд саг соогоо заhабарилагдаагүй, дулаалагдаагүй байшоо. Малай тэжээл буйлуулха, шанаржуулха цехүүд муугаар хүдэлгэгдэнэ. Зарим ажахынуудта тэжээл буйлуулдаг цехүүд орой хүдэлгэгдэжэ захалаадүй.

Жэшээлхэдэ, Баргажанай районой ажахынуудта элдэб үбшэнhөө hэргылхэ ветеринарна хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Энээнhээ уламжалан, үхэр мал олоороо гарзална. Тодорхойлбол, Баргажанай совхоздо тугалнуудай байра мүнөө болотор дулаалагдаагүй, тиихэдэ электрын элшэ хүсэнhөө боложо калорифер314нууд, шабааhа шабха гаргаха түхеэрэлгэнүүд зогсоогдошонхой, хэмэл hү бэлдэхэ хүдэлмэри эмхидхэгдээгүй байhаар. Тугалшад хододоо дуталдажа байдаг. Эдэ бүхы шалтагаануудhаа уламжалан, байгша ондо 200 шахуу тугал гарзалhан байна бшуу.

Хурамхаанай районой колхоз, совхозуудай hү hаалиин фермэнүүдэй үнеэд үбhэ тэжээлээр муугаар хангагдана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Уланхаанай совхозой үнеэд мүнөөшье болотор нэмэлтэ тэжээл абангүй, бэлшээри дээгүүрээ манагдажа ябанхай. Тэрэшэлэн мүнөө болотор районой нэгэшье ажахыда үбhэ тэжээлээ гаргашалха түсэб табигдаагүй байhаар. Олонхи ушарта тэжээл буйлуулагдангүй малда үгтэнэ. Гэбэшье үнеэн бүхэндэ хэды шэнээн сенаж, силос үгэхэ тухай тодорхой даабари hаалишадта үгы байhаар. Иимэ «тэжээлэй» ашаар hү hаали тон муу: сүүдхэдээ дунда зэргээр тус райондо үнеэн бүриhөө 1,73 литр hүн hаагдана. Фермэнүүдтэнь ариг сэбэр сахигданагүй, ушар иимэhээ муу шанартай hүн тушаагдана. Байгша оной 9 hарын туршада оройдоо 13 процент hүниинь нэгэдэхи сортоор тушаагдаа.

Эдэ районуудай hү hаалиин олонхи фермэнүүд үбэлэй үедэ хүдэлхөөр бэлдэгдээгүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Саашадаа иимэрхүүгээр ажаллабал, үнеэдэйнь hү шэмэ доошолхо, мал олоороо гарзалжашье болохо байна.

Эдэ бүхы горитой дутагдалнууд арадай депутадуудай Хурамхаанай болон Баргажанай районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай эмхидхэлэй хүдэлмэрээ hуладхаhанhаа шалтагаалаа гээшэ.

Районно, сельскэ болон сомоной Соведүүдэй саг үргэлжын комиссинууд, депутадуудай бүлэгүүд болон постнууд малшадта hайнаар туhалнагүй. Малшадай эрилтэнүүдые комплексноор хангалга hайнаар эмхидхэгдээгүй зандаа.

Үбэлжэлгын үедэ элирүүлэгдэhэн дутагдалнуудаа усадхахын тула ойрын үдэрнүүдтэ шанга хэмжээнүүдые абахыень, мүн гүрэндэ хүдөө ажахын продукци худалдаха түсэбүүдээ сум дүүргэхыень районно Соведүүдэй гүйсэдкомуудай, хүдөө ажахын управленинүүдэй, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдые республикын Министрнүүдэй Совет уялгалба.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Президиумэй заседани дээрэ, мүн «Загарайн райондо 1981 ондо уhалагдадаг газарые хэрэглэhэнэй дүнгүүд, 1982 ондо тарялан уhалха талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэриин хэр зэргэ ябуулагдажа байhан тухай», «Буряадай АССР-эй хэлхээ холбооной үйлэдбэриин-техническэ управленидэ абтаhан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноhоо бэелүүлдэг хиналта тухай» гэхэ мэтэ асуудалнууд мүн лэ зүбшэн хэлсэгдээ.

Зүбшэн хэлсэгдэhэн асуудалаар зохихо тогтоол баталан абтаба.

ҮНДЭР ДҮНГҮҮД

Агуусхэ Октябриин ойн hайндэрэй урда тээхэнэ «Бурпромжилводстрой» трестын коллективэй нэрэ дээрэ Москваhаа баяртай мэдээсэл ерээ hэн. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй 1981 оной гурбадахи кварталай дүнгүүдээр СССР-эй Мелиораци болон уhанай ажахын министерствын ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугые 1000 түхэриг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар тус трестын абаха болоhон тухай тэрэ телеграмма соо хэлэгдэhэн байгаа.

«Бурпромжилводстрой» трест гурбадахи кварталда 40 мянган гектар нуга сабшалан уhалха түсэбөө 42,6 мянган гектарта, худаг үрэмдэн малтаха уялгаяа 40-дэ хүргэhэн байна. Байрын 1556 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые бариха түсэбынь 2205 дүрбэлжэн метр хүрэтэр үлүүлэн дүүргэгдээ. Хүдэлмэришэн бүхэнэй хэhэн ажалые мүнгөөр абахада, 3995 түхэригтэ боложо, түсэбөөр хараалагдаhанhаа 77 түхэригөөр үлүү гараа. 420 мянган түхэриг сэбэр олзо абтажа, түсэбынь аяар 137 мянган түхэригөөр үлүүлэгдэhэн байха юм.

Бригадна подрядаар хүдэлхэ онол аргада 14 бригада оруулагданхай. Эдэ бригаданuудай хэhэн ажалай ниитэ хэмжээн 1 миллион 100 мянган түхэригтэ хүрэбэ. Тэрэнь түсэбhөө 25 мянган түхэригөөр үлүү болоно.

Энэ трест байрын 2205 дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые ашаглалгада оруулхадаа, тэдэнээ «hайн» гэhэн сэгнэлтээр гүрэнэй комиссида бултыень тушааба. Үрэмдэн малтаhан 40 худагайнь 34-ниинь «эрхим», бэшэниинь «hайн» гэhэн сэгнэлтэдэ хүртэhэн байна.

Трестын коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёhоор, Үдын СПМК-гай коллектив илаба. Тэрэ барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ түсэбые 167 процент, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбөө — 142,6, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 100 процент дүүргэбэ. Хоёрдохи hууриие Тулумжын ПМК, гурбадахиие Улаан-Үдын ПМК эзэлбэ.

Ажалайнгаа амжалтые үндэрөөр сэгнүүлhэндээ трестын коллектив урмашажа, эдэ үдэрнүүдтэ ехэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна. Иигэжэ трестын барилгашан бүхэн хүдэлмэриингөө эршые hуладхангүй, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

М. ШАГДУРЖАПОВ.

МҮРЫСЭНЭБДИ: БУРЯАД, ШЭТЭ, ЯХАД

1981 ОНОЙ ЯНВАРЬ—ОКТЯБРЬ ҺАРАНУУДАЙ ДҮНГҮҮД

Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)

	Буряадай АССР	Яхадай АССР	Шэтын обл.
Промышленность			
Продукци худалдалга	99	103	100,5
Ажалай бүтээсэ	99	102	101
Промышленна предприятинуудай тоо бүхыдөө	174	134	199
Продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүйшүүл	62	—	—
Энэнь ниитэ тоодо (процентээр)	36	—	26
Хүдөө ажахы			
Мал ажалай продуктнуудые бэлэдхэлгэ (9 hарын түсэбөөр)			
Мал ба шубуун	79	62	80
hүн	97	100	90
Үндэгэн	92	84	91
Ноохон (жэлэй түсэбөөр)	102	—	105
Тарян ажалай продуктнуудые бэлэдхэлгэ (жэлэй түсэбөөр)			
Тарян	7	—	101
Хартаабха	106	136	137
Овощ	48	104	82
Капитальна барилга			
Гүрэнэй капитальна hомололгоор ашаглалгада оруулагдаhан гол фонднууд	45	46	35
Гүрэнэй капитальна hомололго бүхыдөө	76	96	83
тэрэ тоодо:			
Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	78	94	81
Гэр байра барилгада hомологдоhон лимит хэрэглэлгэ	82	83	68
hургуулинуудые ашаглалгада оруулалга	52	58	54
Хүүгэдэй эмхи зургаануудые ашаглалгада оруулалга	55	22	48
Больница болон поликлиникэнүүдые ашаглалгада оруулалга	36	88	74
Гэр байрануудые ашаглалгада оруулалта (гүрэнэй түсэбтэ)	40	49	34
Өөhэдын хүсөөр хэhэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	82	99	82
Худалдаа наймаан			
Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ	103	102	103
Хүн зоной ажаhуудалай эрилтэ хангалга			
Хангалгын ниитэ хэмжээн	99	99,5	98

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

ЗАЛУУШУУЛДА—ҺУЛАРШАГҮЙ АНХАРАЛ

Манай хүдөө ажахын үйлэдбэридэ жэл бүри залуушуул ерэжэ байдаг гээшэ ааб даа. Эдэмнай институт, техникум дүүргэһэн мэргэжэлтэд, сэрэгэй албанһаа бусаһан хүбүүд болон дунда һургуули түгэсхэһэн һурагшад болоно. Тэдэнэр хүдөө ажахын дунда шатын хүтэлбэрилэгшэд, механизаторнууд, малшад болоно. Тиимэһээ эдэ залуушуулай ажабайдалай ямар зам шэлэжэ, хэд болохо байһаниинь бидэндэ хамаагүй бэшэ. Ушар иимэһээ манай совхозой партийна организаци эдэ залуушуулай яажа ажалайнгаа намтар эхилхэ, ажалша коллективтэй хэр тааража хүдэлхэ байһые хараада абажа, эдэ асуудалнуудта тон ехэ анхарал хандуулжа, зүбөөр шиидхэхые оролдодог гээшэ. Үглөөдэр малай отара, гүүртэнүүдтэ, поли дээрэ гү, али станогой дэргэдэ хүдэлхэ, мүнөө үеын орёо оньһон техникэ хүдэлгэжэ шадаха ерээдүйн халаанииие һурган хүмүүжүүлхэ гээшэ ниилээд бэрхэтэй хэрэг бшуу. Би эдэниие һайн мэдэдэгби.

Үхибүүдые ажалда дуратайгаар һургаха хэрэг бүри эртэнһээ эхилдэг гээшэ ааб даа. Хүүгэдэй саадһаа эхилээд, һургуулида үргэлжэлүүлэгдэнэ. Һургуулиин табадахи классһаа эхилжэ, һурагшад фермэ, гүүртэнүүдые шефтээ абажа, тэдээндэ туһалдаг, байра байдалыень заһабаридаг, сэбэрлэдэг байна. Гадна һурагшад залуу мал, хурьга харууһалдаг болонхой. Дээгүүр классай һурагшад хүдөө ажахын шухала кампаниинуудта эдэбхитэйгээр хабаададаг. Жэшээлхэдэ, хонидой нооһо хайшална, үбһэ, таряа хуряалгада хабаадана. Юһэдэхи, арбадахи классай һурагшад хүдөө ажахын машинануудые шудалдаг байха юм.

Партбюро, ВЛКСМ-эй комитет, арадай депутадуудай сельскэ Совет, совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд залуу хүбүүд, басагадые тэрэл нютагтань үлээжэ, тэдэниие механизатор, малшадай мэргэжэлдэ дурлуулха, һургаха талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг. Түрэл нютагтаа үлэжэ, аба эжынэрэйнгээ хэжэ ябаһан ажал үргэлжэлүүлхэеэ һанаһан залуушуулые манай партбюро бүхы талаһаань дэмжэдэг, туһалдаг гээшэбди. Манайда һургуулияа дүүргээд, амжалтатай һайнаар ажаллажа байһан залуушуул олон. Жэшээнь, Дамба Дамбинов 10 класс дүүргэһэнэйнгээ удаа хонишон болоод, мүнөө хэдэн жэлэй туршада комсомол-залуушуулай бригада толгойлжо ябана. Энэ жэлдэ тэрэнэй бригада зуун эхэ хониной бүриһөө зуун хурьга абаад, өөһэдынгөө хүсөөр 800 центнер үбһэ хуряажа абанхай. Иимэл залуушуул бэшэндэ ёһотойл жэшээ болоно бшуу.

Һүүлэй үедэ һургуули дүүргэгшэдэй слёт үнгэргэхэ, залуушуулые баяр ёһололой оршон байдалда совхозой коллективэй гэшүүн болгожо абаха гэхэ мэтэ манай совхоздо заншалта болоһон. Армиһаа ерэһэн хүбүүдые шье абаад үзэс. Эдэмнай һургуулияа дүүргээд лэ ажалай амта үзэншьегүй сэрэгтэ ошоһон хүбүүд ха юм. Тэдэниие нютагтань үлээхэ гээшэ шухала. Бидэ армида мордохо хүбүүдые мүн лэ һайнаар үдэшэхые оролдодог гээшэбди. Баярай оршон байдалда тэдэндэ багахан бэлэг барюулжа, һайн һайхан үгэнүүд хэлэгдэдэг. Алба хэжэ байхадань саг үргэлжэ бэшэг бэшэжэ, совхоздо боложо байһан элдэб һониин тухай дуулгажа байдаг гээшэбди. Албаяа дүүргээд бусажа ерэхэдэнь тэдэниие дурлаһан ажалдань оруулхые оролдогдоно. Тиихэдээ хэрэгтэй болобольнь эдэ хүбүүдтэ бусаалтагүйгөөр мүнгэ үгэдэг гээшэбди.

Юрэдөө, үйлэдбэридэ ерэһэн залуу хүн бүхэндэ анхарал хандуулагдадаг гээшэ. Һургуулиин һүүлээр ерэһэн хүбүүд, басагадта даабаринь доогуур үгтэдэг. Тиихэдэ залуу хүн бүхэндэ өөртөө гэр бариха, адууһа малтай болохо хэрэгтэнь туһалдаг гээшэбди. Тэдэнэй эрдэм мэдэсэеэ дээшэлүүлхэ, дүй дүршэлтэй болохо хэрэгтэ мүн лэ туһалхые оролдодог байнабди. Мүнөө манай олон залуушуул заочноор институт болон техникумүүдтэ һурадаг. Гадна совхоздоо хүдэлжэ, ажалай дүй дүршэл абаад, һурахаяа ошоһон зарим хүбүүд, басагадта совхозой стипенди үгтэдэг.

Тэрэшэлэн залуушуулай амарха, сүлөө сагаа аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ хэрэгтэ мүн лэ анхарагдадаг гээшэ. Үдэр ошохо бүри түб һууринаймнай шарай болбосон түхэлтэй болоно. Столово болон магазинууд баригдана. Спортивна зал барижа эхилээбди. Стадион бии. Гадна хүн зоной хэрэглэмжэ хангаха албан һайнаар табигданхай. Уланхаанай соёлой байшангай хүдэлмэри тухай мэдээжэ. Эндэхи уран һайханай бүлэгэй артистнар олондо һайн танил болонхой. Энэ жэлдэ ажалдаа эрхим һайн үрэ дүн туйлажа, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг залуушуулда үгтэхэ Социалис Ажалай Геройнууд Хорганов, Цырендоржиев гэгшэдэй нэрэмжэтэ кубогууд баталагданхай.

Эхэ, эсэгынгээ мүрөөр түрэл совхоздоо ажаллажа байһан хүбүүд, басагадай, аша гушанарай дүй дүршэл тарааха, тэдэнэй жэшээ олондо мэдээжэ болгохо шухала. Жэшээлхэдэ, мүнөө наһа бараһан дайнай болон ажалай ветеран Жигжитовэй үхибүүд, ашанар үг залгамжалан түрэл нютагтаа амжалтатай ажаллажа байдаг.

Бидэ залуушуулай ажаллаха эрхэ байдалда мүн лэ горитой анхарал хандуулжа байдаг гээшэбди. Мал ажалнай жэл ошохо бүри хүгжэжэ, шэнэ машина, техникээр хангагдажа, промышленна үндэһэ һуури дээрэ гаргагдана. Шэнэ комплекснууд байгуулагдана. Юрэдөөл, залуушуулай ажал саг үргэлжэ хүнгэдхэгдэнэ гээшэ.

Залуушуулые түрэл нютагтань үлээхэ талаар хэгдэһэн эдэ бүхы хүдэлмэримнай муу бэшэ үрэ дүн үгөө гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Совхоздоо үлэжэ хүдэлхэ залуушуул олошорно. КПСС-эй XXVI съезд дээрэ нүхэр Л. И. Брежнев манай обществын гол үндэһэн мүнөө үедэ 18—25 наһа хүсэһэн залуу хүнүүд болоно гэжэ хэлээ һэн. Тиимэһээ манай партийна организаци, сельскэ Совет залуушуулые түрэл нютагтань үлээхэ, тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэжэ, оролдолгоёо хандуулна. Энэ хадаа минии һалаха хэрэг бэшэ гэжэ һайн мэдэнэбди. Энээнэй ашаар лэ бидэ түрэл нютагтаа үнэн зүрхэнһөө дуратай, ёһотойл һайн механизаторнууд болон малшадые хүмүүжүүлхэ болонобди.

Г. БАЛДАНОВ,
Хурамхаанай районой Уланхаанай совхозой партбюрогой секретарь.

ВЛАДИМИР Сумкин Тимлюйн асбестоцементнэ зүйлнүүдэй заводто шифер гаргадаг түхеэрэлгэдэ машинистээр хүдэлнэ. Даруу зантай, бүхы юумээр һонирходог хүн. Һургуули дүүргэжэ, алба хэһэнэй һүүлээр, 1975 ондо заводто хүдэлхэеэ ороо һэн. Энэ сагһаа хойшо заводтоёо ажабайдалаа холбоо юм. Түрүүшээр машинистын туһалагшаар хүдэлбэ. Тэрэ урагшаа һанаатай хүн һэн тула заримдаа ажалдаа гараагүй нүхэдэйнгөө түлөөшье хүдэлдэг. тиигэжэ цехтэхи бүхы шахуу мэргэжэл шудалһан байна. Энэнь тэрээндэ үйлэдбэриин түхеэрэлгэ, технологическа процесс һайн мэдэхэ арга олгоо. Хари гүрэнһөө асарагдаһан оньһон түхеэрэлгэтэй шэнэ цехэй хүдэлжэ эхилхэдэ, Владимир эгээн түрүүшээр, тэрэ түхеэрэлгэдэ машинистээр хүдэлхөөр зууршалагдаһан байна.

Тэрэ 1981 оной түрүүшын хахад жэлэй туршада түсэбөө 111,4 процент дүүргэв. Ажалайнь бүтээсэ түсэбэй харааһаа 13,1 процентээр үлүү.

Володя хүн бүхэндэ хүндэтэйгөөр хандадаг, ажалаарнь хүниие сэгнэдэг юм.

Халаанайнь коллективэй гэшүүд бултадаа оролдожо, шэнэ түхеэрэлгэ шудална. Хүн бүхэн хэдэ хэдэн мэргэжэлтэй болонхой, бэе бэеэ һэлгэн хүдэлхэ аргатай юм. Владимиршье мүн лэ дура-

ХАМТЫ[…] ХЭРЭГЭ[…] ТҮЛӨӨ

тайгаар дүй дүршэлээ[…]
мэдэсэеэ хамта хүдэ[…]
луу хүбүүд — ма[…]
нүүдтэ хубаалдадаг.

Шэнэ цехтэ хүнэй[…]
һаар, юумэн бүхэн[…]
нягта байхагүй, ажал[…]
ульгамаар ябажа үги[…]
мэдээжэ ха юм. Ямар[…]
тэрэнэй һанахада, ан[…]
һаад хэнэб гэжэ Вла[…]
һаа минии һурахада[…]
ниигэжэ харюусаба:

— Продукциин ша[…]
хэмжээн олон шалта[…]
дулдыдадаг. Тодор[…]
цемент, асбест гэхэ м[…]
римдаа дуталдадаг. И[…]
ушарһаа ажалаа һаа[…]
удаань тэбдэжэ голод[…]
гаха баатай болонхо[…]

КПСС-эй гэшүүндэ[…]
дат, Каменскын посе[…]
Соведэй депутат һэн[…]
Владимир Сумкин эдэ[…]
далнуудта һанаагаа з[…]
өөрынгөө коллектив со[…]
жээнүүдые абаха эрил[…]
бидаг юм.

В. АСОН[…]
Тимлюйн цем[…]
заводой электромо[…]

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Агуу Октябриин 64 жэлэй ойн һайндэрэй урда тээхэнэ КПСС-эй Түнхэнэй райкомдо партиин ветерануудтай уулзалга үнгэргэгдэбэ. Энэ уулзалга алдарта һайндэрэй баярта зорюулагдаһан байна.

Уулзалгада 40 жэлһээ дээшэ партиин зэргэдэ ябаһан хори гаран коммунист ерээ. Түнхэнэй райондо партиин зэргэдэ 50 жэлһээ дээшэ байһан 7 коммунист ажаһууна. Энэ уулзалгада тэдэнэй дүрбэниинь байлсаба. Эдэнэр хэд бэ гэбэл, «Восточные Саяны» колхозой гэшүүд, 1928 онһоо КПСС-эй гэшүүн Манзаракша Сыренович Зомонов, 1930 ондо партийна билет абаһан Жамсо Булутович Борхонов, 1931 онһоо КПСС-эй зэргэдэ жагсажа ябаһан Захлай Намдаковна Садыева, мүн худалдаа наймаанда олон жэлдэ хүдэлжэ, хүндэтэ амаралтадаа гараһан, 1930 онһоо партиин гэшүүн Капитолина Михайловна Дёмина гэгшэд болоно. Үбшэлжэ байһанай шалтагаанаар энэ уулзалгада 1925 онһоо КПСС-эй гэшүүн, Үбэлэй Ордониие добтолгодо хабаадагшадай нэгэн Антон Матвеевич Шаповалов, 1928 онһоо КПСС-эй гэшүүн Лопсон Хайдапович Танхаев, 1929 онһоо партиин гэшүүн Пелагея Александровна Турчанинова гэгшэд ерэжэ шадаагүй.

Энэ уулзалгые КПСС-эй райкомой секретарь А. П. Цымбалюк нээжэ, партиин ветерануудые халуунаар амаршалаад, КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые болон арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй даабаринуудые дүүргэхэ талаар районно партийна организациин хэжэ байһан хүдэлмэри тухай тэдэнэртэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэһэн байна. Удаань КПСС-эй райкомой секретарь Э. З. Васильева үгэ абажа, партиин ветерануудай районой социальна болон экономическа хүгжэлтэдэ, мүн залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн хубитаяа оруулһыень тэмдэглээ. Партиин ветерануудые мүн лэ райсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Чукреев, Саянанай совхозой парткомой секретарь В. Б. Бальбеев гэгшэд амаршалаад, һайн һайханиие хүсэһэн байна.

Ветерануудай зүгһөө үнинэй коммунистнууд Ж. Б. Борхонов, И. Д. Бартаев, Б. М. Кырмыгенов, Х. А. Ахметова, Д. Д. Маншеев, А. А. Новосельцева, А. Н. Пантелеев, С. С. Сотников гэгшэд залуу коммунистнуудта хандажа, партиин хэрэгтэ үнэн сэхэ ябахыень юрөөгөө. Залуушуулай зүгһөө ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. Халудоров партиин ветерануудые халуунаар амаршалаад, тэдэниие ВЛКСМ-эй Хүндэтэ гэшүүндэ абажа, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнаха тухай комсомолой райкомой бюрогой тогтоол уншаа.

Удаань КПСС-эй райкомой секретарь А. П. Цымбалюк районой социально-экономическа хүгжэлтэдэ болон залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө 50 жэлэй туршада партиин зэргэдэ ябаһан эдэ хүнүүдтэ КПСС-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотанууд болон бэлэгүүдые барюулба.

В. ТУЛАЕВ,
манай корр

Ювелирнэ цех эмхидхэгдэһээр жэл түйсөөгүй, гэбэшье Буряад нютагтаа мэдээжэ болонхой. Захил улам бүри ехэ боложол байна. Тэрэ цехтэ үндэр мэргэжэлтэн ювелирнүүдэй дунда онсо хүндэтэй боложо шадаһан табадахи разрядай мастер Владимир Павлович Язенок хүдэлдэг. Энэ нүхэрнай «Бурятбыттехника» нэгэдэлэй партийна организациин секретарь, коммунис ажалай ударник. Түсэбтэ даабарияа һайн шанартайгаар, хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Предприятиин гомдол ба дурадхалнуудай дэбтэр дээрэ тэрээндэ зорюулагдаһан баяр баясхалангай үгэнүүд бэшээтэй.

Владимир Павлович ганса бэрхэ мастер бэшэ, харин үшөө эрхим һурган хүмүүжүүлэгшэ болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. П. Язенок.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ҮХИБҮҮДТЭ—БЭЛЭГ

«Бурводстройн» нүүдэлоньһожоруулагдамал колонной барилгашад Хяагта хотын бишыхан эрхэтэдтэ 600 һууритай саад барижа үгөө. Барилгын энэ объект «һайн» гэһэн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада тушаагдаа.

Һая «Үргы» гэһэн 3-дахи саадые (шэнэ саад иигэжэ нэрлэгдээ юм) нээлгын баяр ёһолол боложо үнгэрөө. Районой арадай гэгээрэлэй таһагые даагша С. Б. Тулесонов, 7-дохи, 5-дахи хүүгэдэй саадуудые даагшанар А. Н. Зверева, Г. Г. Максимова гэгшэд суглаарагшадай урда үгэ хэлээ, гүрэн түрэмнай жэл бүри хүүгэдтэ ехэ анхарал хандуулна гэжэ тэмдэглээ.

Багашуулай байшан нарһан тужа соо баригданхай. Барилгашад хүдэлмэриингөө үедэ модо, һөөг гэмтээхэгүйе оролдоо.

«Үргы» гэһэн саадай коллектив гол түлэб залуушуулһаа бүридэнэ. Комсомолка Валентина Фёдорова 1979 ондо Улаан-Үдын багшанарай 1-дэхи училищи дүүргэһэн. Энэл ондо багшанарай 2-дохи училищи Евгения Бадмацыренова дүүргээ юм. Мүн тиихэдэ Валентина Карелова, Галина Сергеева гэгшэд һаял ажалайнгаа намтар эхилэнхэй.

Е. СУРМАЧ.

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ГҮЙСЭД ДҮҮРГЭХЭ

Жэлэй дүүрэтэр һара хахад тухай саг үлэбэ. Үргэн дэлгэр Буряад оронойнай нютаг нуганудта ажалай охин улам бадарна, социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадана. Ажалша коллективүүд Агуу Октябриин 64 жэлэй ойе амжалта түгэсөөр, нэрэтэй түрэтэйгөөр тэмдэглэхэ зуураа саашанхи зорилгонуудаа хаража үзэһэн, шиидхэгдээгүй асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулһан байха юм. Харин хэхэ, бүтээхэ юумэн ехэ. Юуб гэхэдэ, жэлэй дүүрэтэр бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжонуудаа гүйсэд дүүрэнээр элсүүлжэ, байгша оной түсэбтэ даабаринуудые заатагүй дүүргэхэ гол зорилго мүнөө табигдажа байна бшуу.

Ушар иимэһээ республикын промышленностиин хүгжэлтын арбан һарын дүнгүүдые хаража үзэхэ, шухала тобшолол хэхэ, үлөөд байһан хугасаа соо бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлхо ёһотой болонобди.

Байгша оной январь-октябрь һарануудай туршада, недондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, бүхыдөө 1,4 процентээр ехэ продукци манай промышленность гаргаһан байна.

Энэ үе соо түсэбһөө гадуур 29 миллион киловатт-час электрын элшэ хүсэн, 38 мянган тонно нүүрһэн, 4А түхэлэй 519 электродвигатель, автомобиль дээрэ тодхогдоһон 8 кран, тэжээл буйлуулха 317 мянган түхэригэй сэнтэй машинанууд, 1,4 мянган тонно цемент, 1,6 миллион хэһэг сагаан хирпиисэ, 1,2 миллион условно хэһэг шифер, 51 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл, 3 мянган паар валенка, 11 мянган түхэригэй оёмол хубсаһан, үрэ жэмэсэй болон овощой 4656 баанха консервэ гаргагдаа. Түсэбһөө үлүү 243 тонно загаһан баригдаа, 922 тонно загаһанай консервэ, 34 тонно сыр үйлэдбэрилэгдөө. Мүн хараалагдаһанһаа дээшэ 7 тепловоз, 31 трактор, автомашинын 137 мотоор, 228 автомашина промышленна предприятинуудта заһабарилагдаһан байха юм.

Дээрэ дурдагдаһан баримтануудһаа тобшолол хэхэдэ, нэн түрүүн элшэ хүсэнэй, нүүрһэнэй, барилгын материалнуудай, загаһанай, авто-заһабарилгын промышленностиин коллективүүд һайнаар хүдэлөө гэжэ элирнэ.

Промышленностиин шэнжэлэл

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болон социалис уялгануудаа болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөндэ оролсоһон промышленна олохон предприятинууд һайн үрэ дүнгүүдые энэ хугасаа соо туйлаһан байна. Энэ талаар республиканска (РСФСР) мэдэлэй предприятинууд илгарна. Юуб гэхэдэ, эдэ коллективүүд продукци гүрэндэ худалдаха түсэбөө 100,2 процент дүүргэжэ шадаа. Мүн республикымнай ниислэл — Улаан-Үдэ хотын ажалшад түсэбтэ даабаряа гүйсэд дүүргээ гэжэ омогорхолтойгоор тэмдэглэхэ зэргэтэйбди.

Гүрэндэ продукци худалдаха арбан һарын түсэб «Татарский ключ» уурхай — 129,2 процент, «Байкалрыбпром» нэгэдэл — 111,3, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат — 105,8, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай — 104,2, Загарайн карьероуправлени — 105,0, шэлэй завод — 102,3, Таловкын түмэр бетон зүйлнүүдэй завод — 102,0, мебельно-модо болбосоруулгын комбинат — 101,6, Тимлюйн цементын завод — 101,1, «Гусиноозерская» шахта — 101,8, «Бурятэнерго» гэжэ районно управлени — 101,5 процент дүүргэһэн байна.

Промышленна предприятинуудай олохон хүдэлмэришэд «1981 оной түсэб — ноябриин 7 болотор» гэһэн уряа доро бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ оролсоод, ажалай шэнэ амжалтануудые туйлаа. Энэ талаар түрүү үүсхэл авиационно заводой слесарь В. Е. Анпилогов, прибор бүтээлгын нэгэдэлэй участогые даагша Г. А. Хунгуреева болон бусад гаргаһан юм. Тиигэжэ гансал Улаан-Үдэ хотын 8 мянга гаран хүдэлмэришэд жэлэйнгээ түсэб ноябриин 7-ной урда тээ, харин тэдэнэй 1200-ниинь СССР-эй Конституциин үдэрэй урда тээ дүүргэһэн тухайгаа элидхээ бэлэй.

Соёлой-ажаһуудалай болон ажахын хэрэглэмжын эд бараа гаргалга нилээд дээшэлээ.

Гэбэшье бүхыдөө республикымнай промышленность продукци худалдаха талаар түсэбтэ даабаряа дүүргэжэ шадаагүй, оройдоол 99 процент болгоһон байна. Энэл 1 процентэмнай хэды сэнтэйб гэхэдэ, 13 миллион тухай түхэригэй болоно бшуу. Эды шэнээн промышленна продукци дутуу худалдагдаа.

Модо бэлэдхэлгын предприятинууд, илангаяа «Забайкаллес» нэгэдэл ехэ гээгдэлдэ оронхой. Вагонууд багаар үгтэнэ гэһэн шалтагаан урдаа бараад лэ, һүүлэй һаранудта үйлэдбэриин хэмжээ дээшэлүүлхэ бүтэмжэтэй хэмжээнүүд абтаагүй байшоо. Жэшээнь, энэ нэгэдэлэй мэдэлдэ ородог Байгалай модоной бааза 3,7 миллион түхэригэй, Онохойн модоной комбинат 1.3 миллион түхэригэй продукци арбан һарын туршада дутуу худалдаа. Энэ хугасаа соо Сэлэнгын целлюлозно-картоной комбинат түсэбтэ даабаряа арай гэжэ 74,9 про-

цент дүүргээд, 7,6 милл[…]
түхэригэй продукци дутуу[…]
гаһан байна бшуу.

Гээгдэлдэ ороһон пред[…]
тинуудай тоодо локомоти[…]
гон заһабарилгын, хүүр[…]
дэй түмэр хэрэгсэлнүүдэй[…]
водууд, «Бурятавторемонт» […]
гэдэл, Хяагтын плавико-ш[…]
дай уурхай, үйлэдбэриин «[…]
рятавторемонт» нэгэдэл, Х[…]
тын плавико-шпадай уур[…]
үйлэдбэриин «Буржелез[…]
тон» нэгэдэл, Шулуу[…]
холимол тэжээлэй за[…]
манай республикын Э[…]
хоолой, Түлишын пром[…]
ленностиин, Ой модоной […]
хын министерствэнүүд […]
мэтэ коллективүүд ороно,

Бүхыдөө промышленна […]
предприяти гэхэ гү, али […]
тэ тоогойнь 35,6 процент […]
дукци худалдаха түсэбөө […]
гэжэ шадаагүй. Энэмнай […]
һарын дүнгүүдһээ нилээд […]
болоод байна. Тиимэһээ […]
дэгшэдгүйгөөр хүдэлхэ гэ[…]
мүнөө илангаяа шухала бо[…]
но.

Ажалай бүтээсэ дээшэ[…]
хэ талаар түсэб үнгэрһэн […]
соо оройдоол 98,7 проц[…]
дүүргэгдээ. Тиихэдээ энэ[…]
нёдондо жэлэй энэ үеынхи[…]
доошо болоно. Энэ гол […]
хала дүнгүүдэй талаар […]
65 предприяти гэхэ гү, […]
бүхы промышленна пред[…]
ятинуудай 37,8 процент […]
лагдаһан хэмжээндэ хүр[…]
шадаагүй. Гансал энээнһээ […]
ложо, 30 гаран миллион […]
хэригэй продукци дутуу […]
гагдаа ха юм.

Ушар иимэһээ арбан һар[…]
дүнгүүдые нарин нягтаар ш[…]
жэлэн үзэхэ гээшэ министер[…]
ство, албан зургаанууд бол[…]
ажахынуудай хүтэлбэрилэг[…]
дэй зорилго болоно, Бай[…]
оной түсэбтэ даабари гүй[…]
дүүргэхын тула дары түрг[…]
бүтэмжэтэй хэмжээнүүд аб[…]
ха зэргэтэй. Партийна бо[…]
совет зургаанууд энэ тал[…]
зрилтэ болон хиналта шанг[…]
хаха ёһотой болоно ха ю[…]

АБАҺАН УЯЛГАЯА ДҮҮРГЭЭ

Түнхэнэй районой Саянай совхозой 3-дахи отделениинхид зунай сагта шаһан таргалуулдаг эбэртэ малаа «Үргэдэй» гэжэ холын бэлшээридэ гаргадаг юм. Мүнөөшье зун тэндэ хэдэн гүүртэ мал тунга ногоондо атарлаа. Дүй дүршэл ехэтэй, бэрхэ малшадта тэдэ гүүртэнүүд даалгагдадаг.

Совхозой эрхим малшад Гомбо Ускеев, Ардан ба Ямбуу Халчаевууд 151 толгой мал даажа абаад, холын бэлшээридэ харууһалһан байна. Гүүртынгээ малай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдэ 800—900 граммаар нэмээхэбди гэһэн уялгаяа тэдэнэр нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ шадаа. Шахамалнуудынь килограмм-килограммаар шэгнүүрээ нэмээжэ, тарган сэгнэлтэтэйгээр гүрэндэ тушаагдаа.

Ц. ДАРМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

АРБАН НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ХАРАА ТҮСЭБҮҮД

СИБИРЬ ТЭЭШЭ ДАБШАЛТА ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Манай ороной Зүүн зүгэй районуудай экономикын хүгжэлтэ дэбжэлтын ерээдүйн хараа түсэбүүд тухай АПН-эй корреспондент Александр БИРЮКОВОЙ гүйлтаар СССР-эй АН-ай президиумэй дэргэдэхи үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые ба байгаалиин нөөсэ баялигуудые шэнжэлхэ комиссиин түрүүлэгшэ академик Николай НЕКРАСОВ хөөрэнэ.

— Манай ороной Зүүн зүгэй районуудые саашадаа эршэмтэйгээр ашаглаха хараа зорилгын гүнзэгы үндэһэтэй байһан тухай КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хэлэгдээ һэн. Нефтиин, нүүрһэнэй ба газай ниитэ-союзна бүхы нөөсэ баялигуудай дүрбэнэй гурбан хубинь Сибирьтэ байдаг юм. Ороной промышленна продукци үйлэдбэрилгэдэ энэ үргэн ехэ районой оруулдаг аша туһа мүнөөшье нилээд ехэ — 10 процент шахуу болохо. Мүнөө үедэ Сибириин промышленность 1940 ондо бүхы ороной үйлэдбэрилдэг байһанһаа үлүү ехэ продукци гаргана.

Сибириин үргэн ехэ дайдада промышленность эмхидхэлгын шэнэ түхэл шэнжэ нэбтэрүүлэгдэжэ байна, территориально - үйлэдбэриин комплекснуул байгуулагдана. Түгэс оньһожоруулагдаһан, автомадаар хангагдаһан предприятинуудһаа тэдэ бүридэнэ. Энэ ушарһаа оршон тойрондо ниитын ажалай бүтээсэ ниитэ-союзна хэмжээнһээ 1,2 дахин үлүү ехэ болоно. Ажалшадай ехээр дуталдажа, ажахые ашаглалгада ба продукци зөөлгэдэ гаргашын ехэ байһан дээрэһээ Сибириин районуудта тэрэнэй ургалта тон шухала байна. Жэшээлбэл, Баруун Сибириин нефтиин ба газай промышленностиие хүгжөөлгэдэ 50 миллиард түхэриг һомологдоо.

Гэбэшье Зүүн зүгэй районуудай нилээд ехэ гаргаша, тайшье һаань, тэрэниие ашаглахада, үрэ ехэтэй байһаниинь эли ха юм. Тюмениин нефть тусгаар жэшээ болоно үгэнэ. Арба-арбан табан жэл соо ороной нефть ба газай ехэнхиие үгэлэг бассейн ашаглагдаа. Энэ хадаа дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй түргэн хүгжэлтэ бшуу. Али Яхадай Нерюнгриин шулуун нүүрһэнэй хэбтэшые харая. Эндэ 500 миллион тонно эрхим шанартай түлишэ газарай нюруда шахуу хэбтэнэ. Тэрэниие малтажа эхилээ юм. Үнгэтэ металлнуудай, фосфорой рудануудай ба Д. И. Менделеевэй периодическа таблицын бүхы шахуу зүйлнүүдэй промышленна нөөсэнүүд Сибириин хойто хубида бии.

Хэрбээ урдандаа Сибириин экономикын ехэнхи ургалта үйлэдбэриин малтан абаха ба бэлэдхэхэ хүшөөр туйлагдадаг байһан һаа, харин наяад онуудта түүхэй эд гүнзэгыгөөр ба үргэлжэдэнь үйлэдбэрилэн болбосоруулжа эхилхэ байна.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй урда хубинуудта хара ба үнгэтэ металлурги, химиин болон целлюлозо-саарһанай промышленность хүгжөөгдэхэ юм. Тюменьскэ, Тобольско, Ачинска нефтехимиин мантан томо предприятинууд янза бүриин хахад фабрикат ба органическа синтезэй бэлэн болгогдоһон зүйлнүүдэй бүхэсоюзна ургалтын ехэнхи хубинень үгэхэ байна. Саашадаа эндэ калийна ба фосфорно үтэгжүүлгын томо үйлэдбэриие байгуулга хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ туһатай байха.

Тусхай оньһон техникэ болон түхеэрэлгээр хангахын тула машина бүтээлгын томо ехэ предприятинууд хараалагдаад, баригдажа эхилээ. Эдэмнай Красноярскын хүндэ экскаваторнуудай завод, Абаканай вагон ба контейнер бүтээдэг промышленна комплекс, Минусинскын электротехническэ, химиин болон нефть болбосоруулгын түхеэрэлгэнүүдэй, уурхайн оньһон техникын предприятинууд болоно.

Гансал «хойто зүгтэ» хабаатай асуудалнуудые шиидхэбэл, тэрэнь ехэ арга боломжотой хаш. Жэшээлхэдэ, ехэ хүйтэндэ хүдэлжэ шадаха тусхай оньһон техникэ байгуулха гээшэ тэдээндэ хабаатай. Сибириин хүйтэндэ тэсэмгэй шэнэ материалнууд шудхамалнууд, резино-техническэ зүйлнүүд. түрхилгын тоһон зохёогдожо бии болгоглоо. Хойто зүгтэ хүдэлхэ техникэ бүтээбэл, гансал Сибирьтэ жэлдээ хоёр миллиард шахуу түхэригэй алмалта үгэхэ ёһотой. Мүнөө мэргэжэлтэд, гансал «хойто зүгтэ» шиидхэгдэхэ асуудалнууд сооһоо транспортые хүгжөөхэ хэрэгые онсолон харуулна. «Хойто районуудые ашаглаха» гээшэ «ехэ зай гаталан дабаха» гэһэн ойлгосые бии болгоно. Сибириие транспортаар хангалга түбэй районуудһаа арба дахин доогуур байна. Мүрэнүүдэй һаба һалаанууд гү, али намаг налхи газараар гараһан үбэлэй харгы бэшэ, харин хододоо хэрэглэгдэхэ автомобильна харгы, шэнэ түмэр зам ба агаарай харгы хэрэгтэй болоно. Баригдажа байһан Байгал-Амарай түмэр зам хадаа энэ асуудалые шиидхэхэ гол зүйл мүн. БАМ-ай оршон тойронхи нютагуудые ажахын талаар ашаглаха программа эндэ эгээл шухала асуудал болоно. 1985 оной һүүл тээшэ харгы замай барилгын дүүргэгдэбэшье, ашаглаха асуудалые шиидхэхын тула үшөө олон жэлнүүд хэрэгтэй байха бшуу. Энэмнай байгаалиин туйлай ехэ баялигуудтай, нэгэ хахад миллион дүрбэлжэн километр газар дайдые ашаглаха тухай хэлэгдэнэ ха юм.

СССР-эй Наукануудай академиин БАМ-ай асуудалнуудые шиидхэхэ эрдэмэй совет харгы замай хажуугаар үйлэдбэриин шэнэ бэһэлүүр байгуулха дурадхалнуудые оруулаа. Тодорхойлбол, модо болбосоруулгын хүсэтэ үйлэдбэритэй ба калиин түүхэй эд малтажа абалгатай Дээдэ-Ленын территориально-үйлэдбэриин комплексые байгуулхаар хараалагдана. Урда-Яхадай түмэр рудануд болон нүүрһэнэй үндэһэ һуури дээрэ хожомоо металлургическа промышленность хүгжөөгдэхэ байна.

Үргэн ехэ дайдые ашаглаха зорилгонуудһаа гадна, гаргаша багатайгаар промышленность хүгжөөхэ технологическа асуудалнуудшье бии. Үйлэдбэриин хүсэнүүдые байгуулхадаа, тэрээндэ хандасаяа хубилгаха, шэнэ түхэлэй үйлэдбэри хүгжөөхэ шухала гэжэ дүй дүршэлнай харуулна. Хүдэлжэ байдаг заводуудта технологическа комплекснуудые бүтээжэ, тэндээ тааруулан табяад, бүлэг бүлэгөөрнь хүдэлхэ газартань абаашахада, юунһээшье үлүү дээрэ байха. Энэнь хабсаралгын үедэ ашаг үрэтэй, ехэ саг алмаха арга олгодог юм. Тиимэ онол арга Тюменьдэ хэрэглэгдэнэ.

Сибирьтэ соёл болбосоролые хүгжөөхэ гээшэ гүнзэгы удхатай. Тэрэнэй баялигуудые ашаглахадаа ехэ болгоомжотой байха шухала. Үгы гэбэл, заһаруулагдашагүй хохидол ушаруулагдаха байна. Хойто зүг хадаа гансал туйлай ехэ түүхэй эдэй, түлишын, элшэ хүсэнэй үндэһэ һуури бэшэ, харин эгээл үргэн ехэ газар дайда, жэнхэни һайхан байгаали мүн. Энээнэй удха шанар хойшодоо тон шухала болохо байна.

Тиимэһээ тэндэ шэнэ районуудые һуурижуулха, болбосон һайн байдалтай һуурин тосхонууд ба хотонуудые бодхоохо хэрэгтэй. Норильск ба Мирный, Билибино болон Иультин — эдэмнай хойто зүгэй шухала асуудалнуудай шиидхэгдэһэн хото, городууд, һуурин тосхонууд болоно.

Энэнь олонхи ушарта мүнгэ зөөри нэмэжэ һомолхо эрилтэ табидаг юм. Теэд эдэ бүгэдэ ашаяа найдамтайгаар харюулха бшуу.

(АПН).

Совет орон[…] доторо

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД ТЭЭШЭ

ЧЕРНИГОВ. Черниговскэ областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ хартаабха худалдаха ба ороной промышленна түбүүдтэ эльгээхэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэбэ. Ажахынуудһаа 627 мянган тонно хартаабха бэлэдхэлэй пунктнуудта эльгээгдээ.

Нүхэр Л. И. Брежнев областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые ажалайнь илалтаар амаршалба.

Областиин ажалшадай түлөөлэгшэдэй митинг һая Черниговтэ болобо. Партиин Черниговскэ обкомой нэгэдэхи секретарь Н. В. Уманец амаршалгын текстые соносхон уншаһан байна.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ бэшэгые митингдэ хабаадагшад баталан абаа. Тэдэнэй ажалые үндэрөөр сэгнэһэнэйнь түлөө баяр баясхалан хүргөөд, поли болон фермэнүүдэй продукци улам ехээр үйлэдбэрилхын тула бүхы нөөсэнүүдые хэрэглэхэбди гэжэ найдуулба.

* * *

ДОЛИНА (Ивано-Франковско область). Украина дотороо эгээл томо Долинско хлопок ээрэлгын фабрика болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдаба. Тэрэ жэлдээ 5,2 мянган тонно пумаажан бүдэй утаһа ээрэдэг байха юм. Тэрээгээр 30 миллион нэхэмэл зүйл бүтээжэ болохо. Предприятиин коллектив графигһаа уридшалан шэнэ хүсэнүүдые ашаглана.

Нүхэр Л. И. Брежнев фабрикын барилгада хабаадаһан бүхы хүнүүдые ажалайнь амжалтаар амаршалаа.

Энэ ушартай дашарап[…]
лан, предприятида ми[…]
болоо. Партиин Ивано-Ф[…]
ковско обкомой нэгэдэхи[…]
ретарь И. И. Скибэй со[…]
хоһон Леонид Ильичэй […]
шалгые суглаарагшад нэ[…]
альга ташалгаар үгтаба.

КПСС-эй Центральна[…]
митедтэ, нүхэр Л. И. Б[…]
невтэ эльгээгдэхэ б[…]
митингдэ хабаадагшад […]
лан абаад, ерэхэ жэлэй[…]
рүүшын кварталда — […]
предприятинуудые про[…]
хүсэндэнь болзорһоо һ[…]
урид хүргэхэбди гэһэн […]
га абаа.

ПАССАЖИРСКА ПОЕЗД ЯБАЖА ЭХИЛБЭ

УСТЬ-НЮКЖА (Ам[…]
область). В. Шпень[…]
даадаг бригадын […]
өөһэдынгөө гараар т[…]
рельс дээгүүр түрүүшын[…]
сажирска поездоор Т[…]
һээ Усть-Нюкжа айлша[…]

БАМ-ай 335 километр[…]
тус участогые Октяб[…]
һайндэр болотор саг […]
рын ашаглалгада ору[…]
гэһэн үүсхэл тэдэнэр г[…]
һан байгаа. «Тындатран[…]
рой» трестын ба субпод[…]
на эмхинүүдэй хэдэн а[…]
бригада түрүүшүүлэй […]
лые дэмжээ һэн. Д[…]
мэргэжэлтэдэй социалис[…]
рысөөндэ илагшад […]
гаргагшадтай хамта ту[…]
маар эгээл түрүүлэн […]
«Комсомольская правда» […]
жэ агитпоездын хүндэтэ […]
сажирнууд болобо.

Ажалайнь энэ ехэ ил[…]
БАМ-ай зарим участо[…]
та вахтова бригадану[…]
вертоледоор зөөлгые […]
рүүлхэ арга олгохо бай[…]

(ТАСС).

СОЁЛШОД—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

ҮНЭН ЗҮРХЭНҺӨӨ АМАРШАЛАН...

...ар-Шэбэрэй районой ...» совхозой ажалшад ...архинаа—хүдөө ажа... ...үрүүшүүлые үнэн зүр... халуун альга ташал... ...ахан угтаба. Суута ...та, хүдөөгэй ажал... зорюулагдаһан «Өөрын ...раа» гэһэн тематическа ... боложо, районой со... ...инлээн ехэ баяр ажа... ...үрүүшүүлдэ бэлэглээ. ...өөрөө, энэ нютагта ...омоор түрүүшүүл ... Эсэгэ ороноо хам... Агуухэ дайнай ве... Дондок Очирович Ба... хүтэлбэрилдэг һаа... фермын һаалишад гү... ...һу тушааха 9 һарын... ...эб 100 гаран процен... дүүргээ юм. Тиимэһээ ...оллективые үнэн зүр... баярлан амаршалаа. ...дэрнүүдтэ Буряадай ...эй Верховно Соведэй ...диумэй Указаар Д. О. ...Хүндэлэлэй грамотоар ...даһан байна.

...эм» совхозой залуу ...одой түлөөлэгшэ Буян... ...даев сценэ дээрэ уриг... Тэрэ Түгнэ нютагта ту... эндээ үндыһэн хүн ... Тэрэ нютагтаа ком... ...о ороһон, коммун... болоһон юм. Ню... ...идайнгаа нюдэн дээ... ...нто ажабайдалайнгаа замые эхилһэн хадань тэрээн тушаа хуу мэдэхэ шэнги байгаа ааб даа.

Ажалдаа амжалтатайгаар хүдэлдэг магтаалтай. Тиихэдэ тэрэ абаһаар бригадираар, һүүлдэнь отделениин эрхилэгшээр, комсомолой эмхиин секретаряар һунгагдаһан байгаа. Удаань тэрэ хонишон болохоор шиидэһэн юм. Тиигэжэ өөрынгөө хүсэл зоригые бэелүүлээ һэн.

Соёлой байшангай экран дээрэ Буянто Будаевые харуулһан үнгэтэ «слайдынь» бии болоходо, зал соо халуун альга ташалган эхилбэ. Энэ хадаа ажалша хүнэй солые магтан суурхуулна гээшэ.

Экран дээрэһээ Буянто Будаев баяртайгаар миһэрнэ. Талын һалхин үһыень эльбэн үлеэгээ. Эрдэм хүбүүн тээшээ хандаһан харасань, эсэгын энэрхы сэдьхэлэй дулаае дамжуулан, үхибүүнэй ерээдүйнь ажабайдалай найдамтай этигэлые бэхижүүлнэ.

Сценэ дээрэ уригдаһан Буянтын дуу дуулахадань, хүн зон абяа шэмээгүй шагнаба. Түрэл Буряад оронойнгоо үргэн хизаарые магтаһан дууе шагнан, эндэ суглараһшад уяран һуугаа бэлэй. Республикымнай арадай поэт Дамба Жалсараевай үгэ дээрэ бэшэгдэһэн «Түрэл нютаг тухай» дуун эндэ ханхинаһан байгаа бшуу. Энэ үдэшэдэ хабаадаһан дуунай автор, Буряадай АССР-эй соёлой министр Д. З. Жалсараев шүлэгүүдэйнгээ ном залуу хонишондо барюулаад, өөрынгөө шадабари мэргэжэлые гансашье Эхэ орондоо бэшэ, мүн хари гүрэндэшье танилсуулжа байхыень хүсэбэ. Буянто Будаев Берлиндэ үнгэрһэн залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн фестивальда хабаадаһан байна.

—Шинии ажабайдал, ажал хэрэг. Газар дээрэ шинии орхиһон мүрнүүд... Энээн тухай үгэнүүд энэ үдэшэ оло дахин хэлэгдээ.

«Эрдэм» совхозой мэдээжэ хонишон Александр Балданович Жигжитовтэй уулзалга хүдэлмэришэн хүнэй алдар солотой танилсуулаа. Зургаатайһаа эхилээд тэрэ хүдэлжэ эхилээ һэн. Эхэ эсэгэ хоёрынь тэрэнэй түрүүшын һурган хүмүүжүүлэгшэд байгаа. Тиимэһээ гансашье ажалда дуратайгаар бэшэ, мүн хүнүүдтэ, ажабайдалда дуратайгаар хүмүүжүүлһэн байгаа. Александр Балдановичые һайхан сэдьхэлтэй хүн гэжэ нютагаархидынь һайн мэдэхэ юм.

Тэрэниие хараад, ехэ жаргалтай хүн гэжэ абаһаар лэ мэдэхээр. Энэ баяр ёһололой урда тээ районой «Ленинэй зам» газетэ тэрэнэй түйлаһан амжалтануудтай танилсуулһан байна. А. Б. Жигжитовэй гэр бүлынхид эдэ амжалтануудые түйлаһа бшуу. Тэрэнэй бүлэдэ юһэн үхибүүн юм. Александр Балдановичай Аюна басаганһаа хонишоной ажал тухай һурахадань, тэрэ ингэжэ харюусаба:

—Эгээл хүндэтэй, минии дуратай мэргэжэл. Манай эсэгэ бидэниие энэ мэргэжэлдэ дуратайгаар һургаа, тиигээд бидэ туһалха гэжэ оролдодогбди.

Совхозой ажал хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаададаг Александр Балдановичай бүлэ тухай «Эрдэм» совхозой парторг Ананда Санжиевич Доржиев хөөрөө. Байгша ондо суута хонишоной бүлэ 700 центнер тэжээл бэлэдхээ юм. Баяр ёһололой хүгжэм доро Жигжитовэй бүлын сценэ дээрэ гарахада, Түгнэ нютагаархид халуунаар угтаа.

Ц-Д. Дондоковагай шүлэгүүд уншагдажа, Социалис Ажалай Герой Балдама Тугжиевна Доржиева сценэ дээрэ уригдаба. Совхозой ветеран Балдама Тугжиевнагай хуби заяан һонирхолтой юм. Бэрхэшээлнүүд, баяр, илалтанууд тэрэнэй ажабайдалда оло дахин ушараа бшуу.

Дүй дүршэлдэнь олон хүн һураа. Балдама Тугжиевна А. Жигжитовые һурган хүмүүжүүлжэ, хонишоной мэргэжэлэй нюусануудтай танилсуулаа. Тиимэһээ энэ үдэшэ Балдама Тугжиевна хүдэлмэришэнэй шэнэ халаанда—залуушуулда зорюулан үгэнүүдые хэлэһэн байна.

Түгнэ... Юрын буряад нютаг. Түрэл нютагайнгаа танил шэнжэнүүдые, хүдэлмэридөө яараһан хүнүүдые экран дээрэ харахадаа, хүн бүхэндэ омогорхол түрэһэн байха.

Газар дэлхэйн һайхан, тиихэдэ энээн дээрэ хүдэлһэн хүн мүн лэ һайхан гэжэ соёлой хүдэлмэрилэгшэд, энэ үдэшые эмхидхэһэн республиканска научно-методическа түбэй ахамад хүдэлмэрилэгшэ О. А. Герасимова гэгшэд эндэ сугларагшадые этигүүлээ.

Л. КАЗАНЦЕВА,
Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын научно-методическа түбэй ахалагша редактор.

НОМОЙ ТАГ

МЕЛИОРАТОРТА ДУРАДХАГДАНА

Һүүлэй үедэ М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын хүдөө ажахын литературын таһагта илангаяа мелиораторнуудта хэрэгтэй номууд олоор абтаһан байна. Тиимэһээ эдэ номуудые мелиораторнуудай анхаралдаа дурадхажа, гол удхыень тобшо тэдыгээр тайлбарилан доро толилбобди.

А. Пашко, В. Барышников гэгшэдэй бэшэһэн **«Мелиораци ба ургаса»** гэһэн брошюра Архангельск городой номой хэблэлдэ барлагдан гараа юм. Авторнууд энэ ном соогоо мелиоративна хүдэлмэриин аша үрэ тухай олон тоото баримтануудаар үндэһэлэн харуулна. Энэньшье гайхалгүй. Ушарынь хадаа гол баялигайнгаа эхин болохо газартаа мелиораци хэһэн ажахынууд хэзээдэшье хүдөө ажахын продукци ехээр абажа, үйлэдбэриеэ улам хүгжөөдэг байха юм. Мелиораци хэгдэһэн газараа һайнаар ашаглахадаа ороохо тарианай, тэжээлэй болон үбһэ ногооной ургасые эрид дээшэлүүлхэ арга олоно гээшэ.

Экономикын эрдэмэй кандидадууд А. А. Пашко, В. Г. Барышников гэгшэд брошюра соогоо Вологодско областиин Вологодско районой «Майский» совхозой, Ажалай Улаан Тугай орденто «Родина» колхозой, мүн бусад түрүү ажахынуудай дүй дүршэл, онол арга тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэнэ. Эдэ ажахынууд орхигдошоһон, намаг налхида абтаһан, шугы бургааһанда дарагдаһан газарайнгаа үрэжэлые үндэһөөрнь һайжаруулһанай ашаар, горитой ехэ ургаса абадаг болоо юм. Тодорхойлбол, газартаа мелиораци хэхэ хүдэлмэридэ гаргашалагдаһан гаргашань богонихон болзор соо харуулагдаа.

Энэ брошюра гол түлэб уһанай ажахын организацинуудай, предприятинуудай, мүн колхоз, совхозуудай мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй анахаралда дурадхагдана.

А. Ф. Тимофеевэй бэшэһэн **«Һайжаруулагдаһан газар ашаглалга»** гэһэн ном Волго-Вятскын номой хэблэлээр барлагдан гараа. Энэ ном соогоо автор гол түлэб Кировскэ областиин ажахынуудай мелиоративна хүдэлмэри үргэнөөр ябуулдаг болоһон тухай тодорхойгоор хөөрэнэ. Мүнөө үедэ дурсагдагша область дотор бүхыдөө 58,3 мянган гектар намагшаһан газар хатаагданхай юм. 1981—1985 онуудай хугасаада үшөө 103 мянган гектар намаг хатаагдажа ашаглагдахаар хараалагдана. Медиораци хэгдэһэн энэ газартаа баян ургасатай тэжээлэй ургамалнуудые таридаг болоһоной ашаар адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхэ аргатай болонхой.

Намаг газараа хатаажа ашаглахадаа гансашье ургаса дээшэлүүлхэ арга боломжыень тодорхойлдог бэшэ, мүн ургамалда хэрэгтэй бодосуудайнь хэмжээ элирүүлжэ, хүрьһэндэхи уһанайнь, агаарайнь хубаарилые наринаар тодоруулха тусхай шэнжэлгэнүүдые хэдэг байна.

Номой автор эдэ шэнжэлгэнүүдэй дүнгүүдые олондо ойлгосотойгоор, дэлгэрэнгыгээр бэшэхэһээ гадна һонирхомоор, халан абамаар заабаринуудые үгэнэ. Энэнь илангаяа намаг хатаажа ашаглагшадта туһатайшье байжа магадгүй. Дурсагдагша ном ажахынуудай агрономуудай, хүтэлбэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын дээдэ һургуулинуудай багшанар болон студентнүүдэй уншахада һонирхолтой байхаар хүлеэгдэнэ.

«Хүдөө ажахыда уһа сэбэрлэдэг нүүдэл түхеэрэлгэ» гэһэн ном соогоо автор П. М. Гасанов уһа сэбэрлэхэ элдэб түхеэрэлгэнүүд болон тэдэниие хүдэлгэхэ дүй дүршэл, онол арга тухай тобшолон бэшэнэ. Иимэ түхеэрэлгэнүүдые Казахстанай холын бэлшээридэ, илангаяа һүрэг хонидые уһалхаар хэрэглэхэдэ таарамжатай юм. Олон жэлэй туршада түрүү ажахынуудай дүй дүршэлые согсолон харахада, уһа сэбэрлэдэг түхеэрэлгэеэ бүтээсэтэйгээр хүдэлгэхэдөө республикын колхоз, совхозууд жэл бүри 29 миллион түхэриг алмажа, холын бэлшээринүүдтэ үшөө 16 миллион хони нэмэжэ харууһалха дүүрэн аргатай байһаниинь элирнэ.

Автор энэ ном соогоо оньһон түхеэрэлгын саашанхи ехэ арга боломжо тухай бэшэхэһээ гадна бүтээсэтэйгээр, һаадгүйгөөр ашаглаха заабаринуудые үгэнхэй.

П. С. Трегубов Н. В. Зверхановский хоёрой бэшэһэн **«Газарай хүрьһэнэй муудалгатай тэмсэхэ»** гэһэн ном уншахада туһатайшье, һонирхолтойшье байхаар хүлеэгдэнэ.

Хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг Хара хүрьһэтэ бэшэ зоно манай ороной газарай эхэнхи хубиие эзэлдэг юм. Оронoймнай гансахан Европодохи хубида 320 миллион гектарта нэмжынэ. Тэрэнэй 78 миллион гектарынь хүдөө ажахыда элдүүрилэгдэжэ, 50 миллион гектарынь бэлшээридэ хэрэглэгдэнэ. Эдэ районуудта мүнөө хүдөө ажахын продукци горитой ехээр үйлэдбэрилэгдэдэгшье һаа, байгаалиинь экономическа арга боломжонууд үшөөл хүсэд дүүрэнээр ашаглагданагүй.

Тус ном соо газарай хүрьһэнэй уһанда угаалгажа муудалгатай тэмсэхэ талаар нилээд дүршэжэ, эрхим үрэ дүн түйлаһандаа СССР-эй ВДНХ-да хабаадалсаһан түрүү ажахынуудай баян онол арганууд дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй. Тиихэдэ эндэ ташалан газар һайнаар ашаглаха дурадхалнууд үгтэнхэй.

И. И. Величко гэгшын бэшэһэн **«Нугардаг зөөлэн соргоор газар уһалха»** гэһэн ном Москвагай «Колос» хэблэлээр барлагдан гараба.

Манай орондо ехэнхи газарнай ханаабаар бүлүүр станцяар ундалуулагдана гээшэ. Саашадаа сабшалан, полиёо, бэлшээри уһалха хүдэлмэреэ улам нарижуулан һайжаруулха гээшэ гол зорилго мүн. Илангаяа овощой, кукурузын плантацинуудые таһалгаряагүй ундалуулхань хүшэр байдаг. Эндэ нугардаг зөөлэн соргонуудаар уһа дамжуулжа газараа уһалхада таарамжатай.

Иимэ хоолойнуудые хэрэглэхэдэ һубаг, ханаабууд хэрэггүй болодог. Хэрбээ урид малтагдаһан байбалнь тэрэнээ шоройгоор булажа жэгдэлээд, тарилга хэхэдэ буртаг ногоон усадхагдажа, газарыншье үргэдхэгдэнэ.

Уһалууриин нугардаг зөөлэн соргонуудые капроноор хэдэг юм. Энэ нэн түрүүлэн Бүхэсоюзна эрдэм шэнжэлгын А. Н. Костяковой нэрэмжэтэ гидротехникэ ба мелиорациин институтда ухаалан зохёогдоһон байха юм. Мүнөө ороноймнай промышленностиин бүтээн гаргадаг иимэ соргонуудые уһалагдадаг газараар элбэг бүхы республиканууд хэрэглэнэ.

Номой автор нугардаг зөөлэн соргонуудые хэрэглэхэ арга, мүн ашаг үрэ тухайнь дэлгэрэнгыгээр бэшэнхэй. Мүн эндэ хоолойнуудаа оньһон аргаар тодхожо һуулгаха ба суглуулан абаха тухай харуулагданхай.

Мелиораторнуудта туһатай **«Мелиораторай мэдээсэл»** гэһэн суглуулбариие Б. С. Маслов бүридхэн ниитэлүүлбэ. Энэ ном соо газар уһалха, намаг хатааха, уһалууриин болон намагшаһан газар хатааха һубаг, ханаабуудые һэльбэн шэнэлхэ тухай шухала асуудалнуудта тодорхой харюу заабол олохот. Хоёрдохёо нэмэлтэтэйгээр барлагдаһан тус суглуулбарида мелиоративна хүдэлмэриие оньһожоруулха, мүн экономическа ашаг үрыень тодорхойлхо асуудалнуудта харюунууд үгтэнхэй. Тиимэһээ тус ном гидромелиораторнуудта, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ дурадхагдана.

Е. СОБЕННИКОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска научна библиотекын хүдөө ажахын литературын таһагай библиограф.

...ШАНАРТАА ...ЯСХАЛАН ...ҮРГЭНЭБ

... ябаһан эдир дүүнэрээ зүрхэнһөө халуунаар ...һанаб. Номдоо бү залхы, багшанараа, түрэлхэ бү гажараагты, һайн лэ ..., Эхэ орондоо туһатай ... болоогты гэжэ эдир ... захирха дурам хүрэнэ.

Д-Д. ЦЫБИКОВ,
Агаагай совхозой механизатор.

НАҺАНАЙ ЖАРГАЛ

Арадай гэгээрэлэй отличник Д. В. Ванчикова гушаһ зургаан жэлэй турша соо гэгээрэлэй органуудта хүдэлнэ.

Фашис Германиие илаһан түүхэтэ 1945 ондо Агын багшанарай училищи дүүргэһэн Дулма Ванчикова Могойтын эхин һургуулида багшалжа эхилһэн намтартай. Бишыхан үхибүүдэй найдал, һонирхол дүүрэн нюдөөр түрүүшынгээ багшые хаража һууһан үе шэлэ багшада юунтэйшье сэгнэшэгүй үнэтэй бэлэйл. Тиигэбэшье багшын ажалай ёһотой һургуулиие Д. В. Ванчикова түрэл Табтаанайнгаа долоон жэлэй һургуулида гараһан юм. Һаял хада тэрэ нүхэд басагадтайгаа хамта тус һургуули соогууроа шуумайса гүйлдэжэ, шууялдажа ябадаг һэн. Саг гээшэ юуншье гэһэн түргэн үнгэрдэг гээшэб? Түрүүшынь шабинар дунда һургуули дүүргээдхибэ. Харин энэ үе соо тэдэнэй багша, Дулма Ванчиковна, сагаа дэмы үнгэргөөгүй — Шэтын багшанарай институдай ород хэлэн ба литературын факультедые дүүргэбэ. Олон һурагшадынь саашадаа дуратай багшынгаа мэргэжэл шэлэһэншье байха.

Багша Д. В. Ванчикова һурагшададаа агууехэ ород хэлэнэй онсо һайхан дундаршагүй баялигта, дэлхэйн болон ород литературын классигуудта үнэнхэ зүрхэнһөө дурлуулхаһаа гадна, хүн түрэлтэнэй эртэ урдын наадан—шатарта дурлуулһан байха юм.

Д. В. Ванчикова 1956 онһоо хойшо Буряадай республикын Хэжэнгын районой арадай гэгээрэлэй һалбаран хүгжэхэ хэрэгтэ бүхы эрдэм мэдэсээ, хүсэ шадабариа зорюулжа эхилһэн байна. Хэжэнгын 8 жэлэй интернат һургуули дүүргэһэн түрүүшынь һурагшад Бадма Галанов, Цыдып Цырендоржиев болон бусад мүнөө багша тухайдаа дулааханаар дурсадаг агша. Дулма Ванчиковнагай кружогто ябахадаа, литературна түрүүшынгээ туршалгануудые хэһэн Ц. Цырендоржиевай ород хэлэнэйнгээ багшада зорюулһан мүрнүүдые дурадхабалнай иимэ юм:

Интернадайнгаа кружогые
Эльгэлэн һанадаг байхадаа,
Эрхэ бэшэ Танайнгаа үүргые
Энхэрэн дурсажа ябахальби.
Үндэрэй оройдо гарабашье,
Гоёор бэшэжэ һурабашье,
Үнэнхэ зүрхэнһөө баярлан,
Үрнтэйгөө тандаа мэдэрхэльби.

Тэрэ үедэ 8-дахи классай һурагша ябаһан Ц. Б. Цырендоржиевай тэрэ (нэгэ номой автор, мүнөө КПСС-эй обкомдо хүдэлдэг) туршалгануудай нэгэн — багшадаа зорюулһан мүрнүүдынь — буурал толгойтой болоһон Дулма Ванчиковнагай сэдьхэлые мүнөө юунһээшье үлүүгээр дулаасуулна. Шүлэгэй эрилтэнүүд баримталагдаашьегүй һэн гэлэй, үгэнүүдынь хүсэд «бэхижээшьегүй» һэн гэлэй — тиимэл ха бүрэе мүлирэгдээгүй мүрнүүд багшадань үнэтэй ха юм!

Агын национальна округой Могойтын дунда һургуулиин ород хэлэн ба литературын багша Долгоржаб Рабдановна Рабданова яагаад энэ предмэдэй багша болоһон тухайгаа хөөрэхэдөө, өөртэнь анха түрүүн ород хэлэ зааһан Д. В. Ванчиковас эгээл түрүүлэн дурдадаг. Тиихэдээ тэрэ Дулма Ванчиковнадаал адляар хүдэлхые, заахые, мэргэжэлдээ шабинараа дурлуулхые оролдодог юм. Буурал сагаан толгойтой болоһон манай аха нүхэр, эгэшэ Д. В. Ванчикова хойноо олон дахуултай. Тэрэнэй шэлэһэн мэргэжэлдээ, багшын абьяаста дурлуулһан хүнүүд, мүноодэрэй багшанар, Агын тала, Хэжэнгын голоор олон гээшэ.

Дулма Ванчиковнамнай байгша һуралсалайнгаа жэл түгэсхөөд, наһанай амаралтада гараха һанаатай. Ингэжэ хэлэхэдээ, бэедээ этигэнэгүйб. Юундэб гэхэдэ, энэ нүхэрнай залуугайнгаа охи үшөөл табяагүй, хөөрүү хүхюу зантай, уридша дорюун хүн ха юм. Тэрэнэй бүхы наһаниинь үхибүүдтэ, шатарта зорюулагданхай. Хаанашье ябахадаа, хаанашье хүдэлхэдөө, Д. В. Ванчикова хүнүүдэй дунда шатар үүсхэжэ, шуналтайгаар наадажа, тэмсэжэ ябадаг заншалтай. ВЛКСМ-эй Центральна Комитет тэрэниие «Үхибүүдэй спортые эдэбхитэйгээр эмхидхэгшэдэ» гэһэн тэмдэгээр дэмы шагнаагүй байха. Теэдшье Д. В. Ванчикова энэ талаар олондо мэдээжэ, габьяатай гээшэ ааб даа. Тэрэ республикын ДСО «Урожай» бүлгэмэй нэгэнтэ бэшэ чемпион, РСФСР-эй арадуудай спартакиадын 1964, 1967 онуудай шанда хүртэһэн намтартай.

Коммунист Д. В. Ванчикова олохон жэлэй турша соо партиина һуралсалай пропагандистаар хүдэлнэ. Оролдосотой һайн ажалаараа, дүлэтэ халуун партиина үгоорөө тэрэ шагнагшадтаа хүндэтэй болонхой. КПСС-эй Хэжэнгын райкомой зүгһөө пропагандист Ванчикова грамотануд болон үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнагданхай.

Багша, пропагандист, шатаршан Дулма Ванчиковагай бүхы габьяада тэрэнэй нүхэр Дамдин Эрдынеевичэй хубита ехэ гэжэ тэмдэглэе. Тэдэ хоёр гурбан үхибүүтэй. Ехэ хүбүүн Мүнхэнь ВСТИ-дэ һурана, Гэрэлмань Москвагай гүрэнэй университедэй студентка, бага хүбүүн Цындэнинь Совет Армида алба хэнэ.

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Хэжэнгын дунда һургуулиин үниинэй багша, коммунист, арадай гэгээрэлэй отличник Д. В. Ванчиковагай ажабайдал тухай тобшохоноор хөөрэхэдэ, иимэл даа. Иимэ хүнүүд тухайгаа сугтаа хүдэлжэ байһан бидэнэй хөөрэхэ уялга гэжэ һананаб.

С. ЦЫДЕНОВА,
багша, партиина эхин организациин секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. В. Ванчикова.

Социалис ОРОНУУДААР

ТҮМЭР ЗАМУУД ШЭНЭДХЭН ҺАЙЖАРУУЛАГДАНА

1981—1985 онуудта Ру...иин арадай ажахые хүг...лэгдэ зорюулагдаха ка...альна һомололгын арба... нэгэ хубинь транспор... шэнэдхэн һайжаруулга... хэрэглэгдэхэ юм. Хүнүү... ба ашаа зөөлгын ехэнхи ...инь түмэр замаар бэе...лгэдэг. Республикын ...ы газар дээгүүр 11 мян... километр ута булад за... ...д иишэ тиншээ һэтэлэн ...ана. Бүхы ашаанай 40 ...оцентнь түмэр замаар зөөг.... Энэ табан жэлдэ ту...ай ёһоор, СРР-эй түмэр ...уудаар 18—20 процен... ехэ ашаан жэл бүри ...дэхэ юм. Вагонуудай ...ые ашагтай һайнаар хэ...эхэ, контейнерээр ашаа ...ые үргэнөөр нэбтэрүүл..., түмэр замуудые электри... ...хэ хэрэгтэ онсо анхарал ...дуулагдана. Жэшээнь, ... жэлдэ 330 километр ... харгын үшөө нэгэ уча... ...ж электрын элшэ хүсөөр ...агдаха болоно. Румыниин ...эр замай 35 процентнь ...стрижүүлэгдэнхэй.

СОЁЛОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

Черногориин Социалис ...публикада РСФСР-эй ...лой үдэрнүүд ехэ амжал...айгаар үнгэрбэ. Советскэ ...оюзһаа искусствын хэдэн ...таад уран бэлигтэн юго... ...ав нүхэдтөө айлшалжа ... СССР-эй ород арадай ...адемическэ хоор, Доной ...зогуудай дуу, хатарай ан...мбль, ород арадай «Рос...» гэжэ гүрэнэй респуб...иканска ансамбль, Ленинградай ба Пермиин баледэй солистнууд Титоград, Ивангград, Никитич, Котор болон бусад городуудай хүн зондо бэлиг шадабаряа харуулһан байна.

Гансал концертын залнуудта бэшэ, мүн үйлэдбэриин предприятинуудта совет артистнууд наада табяа. Жэшээнь, Белый-Полдохи нооһо үйлэдбэрилдэг комбинадта, Титоградтахи тамхинай фабрикада, Ивангрaдтахи арһа үйлэдбэрилдэг фабрикада концертнүүд табигдаа. Россиһаа ерэһэн айлшадаа хаа хаанагүй үнэн зүрхэнһөө, улаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар угтадаг байгаа.

Черногоридо РСФСР-эй соёлой үдэрнүүдэй үнгэргэгдэхэдэ, хэдэн һонирхолтой выставкэ эмхидхэгдээ һэн. Жэшээнь, Титоградта РСФСР-эй музейнүүдһээ асарагдаһан зурагуудай выставкэ харуулагдаа. Совет хүнүүдэй ажал хэрэгүүдтэй танилсуулһан РСФСР-эй уран зураашадай выставкэ Цетиндэ нээгдээ һэн.

Черногориин олон городуудта уран һайханай ба баримтата совет фильмүүд харуулагдаһан байна.

«Черногоридо үнгэргэгдэһэн РСФСР-эй соёлой үдэрнүүд манай арадуудай хоорондохи улам үргэдэжэ байгаа харилсаа холбооной үшөө нэгэ жэшээ болоо»,— гэжэ соёл-гэгээрэлэй ба эрдэм, наукын талаар Черногориин гүйсэдхэхы вечэй секретарь Божа Иванович онсолон тэмдэглээ.

(АПН).

Г. ХОЛЛОЙ УРЯА

НЬЮ-ЙОРК. США-гай Коммунис партиин Генеральна секретарь Г. Холл үгэ хэлэхэдээ, Кубын республикада эсэргүү Вашингтоной эзэрхэг түримхэй шэнэ ябуулга таһалдуулхые уряалба.

Потомакада дайнай барабанууд дахинаа дэлдэгдэнэ гэжэ американ коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшын эндэ тунхаглуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Сүлөөтэ арална эсэргүү харата балмад ябуулгын хэгдэхэ шэнэ аюул тохёолдоод байна. Кубын арадта эсэргүү Сагаан байшангай булимтархы ябуулгын түсэбүүд—бүри ехэ хорото үгэсэлгын хубинь лэ болоно. Карибска далайн ба Түбэй Америкын бусад оронуудта эсэргүү дайсан харша ябуулганууд мүн лэ хараалагдана. США-гай империализмын эзэрхэг шунахай һэдэлгэ Никарагуа ба Гренадада саг үргэлжэ аюул тохёолдуулна. Эдэ оронуудай правительствануудта эсэргүү, тэндэхи оршон байдалые тогтууригүй болгохо зорилготой һүйдхэлэй ябуулга үргэлжэлһөөр. Вашингтон сальвадор арадай сүлөөрэлгын тэмсэлые дараха һэдэлгэ гаргана. Эдэ бүгэдэнь Куба тухай харата муухай хардалга гүрдэлгөөр далдалагдан эмхидхэгдэнэ. Баруун түбидэхи түрүүшын социалис гүрэниие, тэрэнэй амгалан тайбан политикые муушалха, хазагайруулха гэжэ оролдоно.

Кубада эсэргүү, булимтархы зорилготой, харата һанаашалганууда Р. Рейганэй захиргаанай бэелүүлхэ арга олгожо болохогүй. Уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үргэн ехэ кампани эмхидхэхэ шухала байна гэжэ Г. Холл тусхайлан тэмдэглэбэ.

БҮХЫ ДЭЛХЭЙ БУРУУШААНА

ПРАГА. Кубада эсэргүү Холбоото Штадуудай үүдхэһэн хардалга гүрдэлгэтэ ябуулгые эндэ болоһон ехэ митингдэ хабаадагшад эрид буруушааба. Кубын арадай национальна бэеэ даанхай, сүлөөтэ байдалаа хамгаалһан тэмсэлые Чехословакиин ажалшад бүрин дэмжэнэ. Кубые, Латиин Америкын бусад түрүү хараа бодолтой оронуудые бүдүүлигээр хашаха, дайлаха гэһэн США-гай һэдэлгэнүүдые буруушаана гэжэ эндэ сугларагшад тусхайлан тэмдэглэнэ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Американ империализмын гүжэрдэлгэ заналтада дахинаа дайрагдаһан социалис Кубые хамгаалхаһаа үлүү шухала зорилго Латиин Америкын демократическа, империализмда эсэргүү хүсэнүүдтэ байхагүй, — гэжэ Аргентинын Коммунис партиин Генеральна секретарь Атос Фава мэдүүлбэ.

МЕХИКО. Кубада эсэргүү зэбсэгтэ добтолгые Мексикэ дэмжэхэгүй. Арадуудай хэрэгүүдтэ хамаарахагүй, өөһэдынгөө байдал өөһэдөө тодорхойлхо гол ёһонуудые сахихын түлөө Мексикэ хэлбэришэгүй, сэхэ шууд тэмсэхэ байха,—гэжэ сенатор Орасио Лабастида мэдүүлнэ.

«Куба гансаардахагүй!»— гэжэ Мексикын нүлөө ехэтэй «Диа» газетын түрүү бэшэг дотор хэлэгдэнэ.

ЛИМЭ. Латиин Америкэ Кубада, Түбэй Америкын оронуудта булимтаран ороход һанаашалгые буруушаан тэмсэхээр шиидэнхэй гэжэ Перру гэй нэгэдэхи вице-президент Фернандо Швалье Лопес Альдана мэдүүлбэ.

ДЭЭРЭЛХҮҮ ХАРХИС ПОЛИТИКА

ТОКИО. Хитадта байдаг арад үндэһэтэдые хашан газаашалха зорилготой Пекинэй хүтэлбэрилэгшэдэй дээрэлхүү хархис национальна политика бага яһатадай түлөөлэгшэдэй эсэргүүсэлтэ улам ехээр үүсхэнэ, — гэжэ «Токио симбун» газетэ Хитадай мэдээнүүдые үндэһэ болгон, мэдээсэбэ. Буруушаалай ехэ митингнүүд Дотоодо Монголой автономито районой захиргаанай түб — Хүхэ хотодо октябриин һүүл багта болоһон һурагтай. Мүнөө 2 миллион монголшууд, 14 миллион хитадуудай ажаһуудаг Дотоодо Монголдо үшөө 400 мянган хитадуудые нүүлгэжэ асарха гэһэн түбэй засагай шиидхэбэри иимэ буһалгаануудай эхилхэ шалтагаан болоо.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТАСС АПН

АМЕРИКАН-ОРОД ИНСТИТУДАЙ 50 ЖЭЛЭЙ ОЙ

САН-ФРАНЦИСКО. США-гай түрүү хараа бодолтой олониитэ Сан-Францискадахи Американ-ород институдай 50 жэлэй ойе хүндэтэйгөөр ёһолон тэмдэглээ. Энэ институт США-гай ба СССР-эй арадуудай хоорондын хани барисаае, үгэеэ ойлголсолгые бэхижүүлхэ уг зорилготой юм. «Англи ба ород хэлэнүүд дээрэ бэшэгдэһэн, Американ-ород институдай уряа болгошо — Эб найрамдал ба Хани барисаан гэһэн үгэнүүд тэрэнэй ехэ ажал ябуулгые, мүнөө үедэ онсо шухала удха шэнжэтэй болоһыень элирхэйлнэ, — гэжэ гадаадын оронуудтай хани барисаанай, соёлой харилсаа холбоотой совет бүлгэмүүдэй союзай, «СССР—США» гэжэ бүлгэмэй Американ-ород институдта эльгээһэн амаршалгын бэшэг дотор хэлэгдэнхэй. Совет делегациин бүридэлдэ орожо, США-да ошоод байһан социалис Казахстанай искусствын мастернуудай Сан-Францискада табиһан наадан ойн баярта эрхим бэлэг болобо.

АНТИГУА, БАРБУДА—ООН-ой 157-дохи ГЭШҮҮН

НЬЮ-ЙОРК. Дэлхэйн эгээл залуу, бэеэ даанги гүрэн—Антигуа ба Барбудые организациингаа зэргэдэ абаха гэжэ ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрээ бүгэдын дуугаар шиидхээ. Энэ гүрэн ООН-ой 157-дохи гэшүүн болобо. Түбэй Америкэдэ байдаг, Британиин урдын энэ колони байгша оной ноябриин 1-һээ бэеэ даанги байдалтай болонхой.

ООН-ой гэшүүн—шэнэ гүрэнэй премьер-министрэй орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Л. Бэрд үгэ хэлэхэдээ, бүхы ехэшье, багашье гүрэнүүдтэ адли эрхэнүүдые олгоһон ООН-ой уставай эрилтэнүүдые Антигуа ба Барбуда дүүргэхэ уялга абана, социальна тааруу байдалай, экономическа харилсаа холбооной түлөө тэмсэхэбди гэжэ мэдүүлээ.

ЕХЭ ЗЭБҮҮРХЭЛ ҮҮСХЭБЭ

НЬЮ-ЙОРК. Һүүлэй пресс-конференци дээрэ президент Р. Рейганэй хэлэһэн һанамжые Америкын хэблэл шүүмжэлнэ. Президентын үгэ «ядерна зэбсэгүүдэй олошоруулагдажа байһанда һанаата болоогшодыешье, һүүлэй һарын турша соо хахад миллионоор нэмэһэн, ажалгүй 8.5 миллион американецуудыешь баясуулаагүй» гэжэ «Бостон Глоб» газетэ бэшэнэ. «Ядерна дайн тушаа ажаглалтануудынь Баруун Европын союзнигуудыемнай урмашуулхаар ябуулга гээд нэрлэжэ яашье болохогүй байна. Хайшаа дабхижа байһанаа мүнөөнэй захиргаан ойлгоно ха гү гээд тэдэ союзнигууднай олон миллион американецуудтай хамта маргана» гэжэ тус газетэ саашань бэшэнэ.

Президентын хэлэһэн үгэ тэрэнэй гадаадын политика тушаа һэжэглэлые бүри ехэ болгоно—гэжэ «Ньюсдей» газетэ тэмдэглэнэ. Ядерна зэбсэгые «хизаарлан» хэрэглэхэ һанамжа тухай хэлэбэл, «байлдаанай гуламта болгохо гэжэ Рейганэй хараалдаг Европодо түбхын түрүүн ехэ зэбүүрхэл үүсхээ» тиигээд захиргаанай гадаадын-политическэ аппарадай өөдэгүй байһанай гэршэ болоно.

Өөрынгөө захиргаанай гадаадын-политическэ хараа бодолые сагааруулха гэһэн президент Рейганэй ээлжээтэ һэдэлгэ урагшагүйдэлгөөр дүүрэбэ гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Дж. Рестон тэмдэглэнэ. Рейганэй бүхы найдуулганууд худал хуурмаг гээд президентын эгээн һайн хани нарншье мэдэдэг болоо гэжэ тэрэ бэшэнэ.

ЕХЭ ҺОНИРХОЛ ҮҮСХЭЭ

НЬЮ-ЙОРК. Режиссёр Юрий Озеровой «Спорт, ши — амгалан байдал уряалнаш» гэһэн совет документальна фильм Нью-Йоркдо түрүүшынхеэ харуулагдажа, ехэ амжалтатайгаар үнгэрөө.

1980 ондо Москвада болоогшо олимпиада тухай хөөрэһэн, тон һонирхолтой энэ кинолентые хараха дуратайшуул тон олон байжа, билет худалдан абахые хүсэгшэд Бродвейдэхи «Эмбасси-72» гэдэг кинотеатрай газаа тон олоороо сугларба. Энээн тухай оло дахин дуулаһан аад, США-гай урдын захиргаанай политическэ хорюул хүшөөлэлтэнүүдһээ шалтагаалан, ошохо арга боломжоһоо хаһагдаһан хүн бүхэн хоёр нюдөөрөө хараха гэжэ хүсэдэг байһаниинь элитэ.

Эндэ харуулагдаһан һорёон мүрысөөнүүд ерэһэн хүн зониие ехээр һонирхуулаа, гайхуулаа. «Гайхамшаг фильм байна, бүхы үзэгдэлнүүдынь онсо һонирхол үүсхэнэ. Энээниие табигшад спортын ехэ мүрысөөнэй оршон байдалые үлэмжэ тодоор дабтан харуулжа, спортивна тэмсэлэй хамаг шэнжэ ба сог залиие дамжуулжа шадаа», — гэжэ Нью-Йоркдохи банкын алба хаагша Томас Парр ТАСС-ай корреспондентдэ мэдүүлбэ. «Хоёр часай бэшэ, хоёр неделиин туршада Москвада байгаад һаяхан бусаһан шэнги мэдэрэл фильм хараһанай һүүлээр намда түрөө», — гэжэ студентка Кристина Бротаски хөөрэнэ.

Совет кинолентын харуулагдажа байһантай дашарамдуулан, энэ фильм «тон шадамар бэрхээр буулгагдаад, Москвагай олимпиадын хамаг һайн һайхан зүйлнүүдые дамжуулжа шадаа» гэжэ «Нью-Йорк таймс» бэшэнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ hОНИН

ОТРЯДУУД ЭЛИДХЭБЭ

Студентнэрэй барилгын отрядуудай республиканска слёт боложо үнгэрбэ. Дээдэ hургуулинуудай, техническэ мэргэжэл олгодог hуралсалай эмхи зургаануудай барилгын отрядуудай түлөөлэгшэд олоороо сугларжа, хэhэн ажал, хүдэлмэри тухайгаа тоособо.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Л. А. Кейзерова слёдые нээжэ, областной студенческэ отрядай командир В. Б. Дмитриев «Студентнэрэй барилгын отрядуудай 1981 ондо хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүд» гэhэн элидхэл хэбэ. Элидхэл соогоо тэрэ залуушуулай эдэбхи үүсхэл, оролдолгото ажал тухай тодорхойгоор хөөрэжэ, бодото сэгнэлтэ үгэhэн байна.

Зүүн Сибириин технологическа институдай «Электрон-81» гэhэн отрядай командир Виктор Орлов элидхэл тушаа үгэ хэлэлгые эхилээ. Удаань Улаан-Үдын лесотехникумэй комсомолой комитедэй секретарь Светлана Димитрова барилгын отрядуудай хүдэлмэриин эмхидхэл тухай тобшохоноор хөөрөө. Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ Буряадай багшанарай институдай барилгын отрядуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ «Бригантина» отряд илажа гараа. Командирынь Сергей Будаев слёт дээрэ элидхэхэдээ, отрядаймнай гэшүүд 27,5 мянган түхэригэй хүдэлмэри хээ, Хоронхойн станциин ажалай ба дайнай ветерануудта туhаламжа үзүүлээ гэбэ. Мүн лэ студенческэ отрядай лагериие уран hайханай-политическэ талаар эрхим hайнаар шэмэглэhэнэй түлөө «Бригантина» областной студенческэ отрядуудай дундаhаа түрүү hуури эзэлhэн байна.

«Факел» отрядай комиссар Буй Ван Тхай индустриально-педагогическа техникумэй студентнэрэй ажалай гурбадахи семестрэй дүнгүүд тухай хөөрөө. «Сэлэнгэ» гэhэн нэгэдэмэл отрядай командираар Анатолий Воросов томилогдоhон юм. Бүридэлдэнь Зэдын, Хяагтын, Сэлэнгын, районуудта хүдэлhэн 6 отряд оролсоо. Камчаткада хүдэлhэн «Байгал-81» гэhэн нэгэдэмэл отрядай командир Баир Аюшеев үгэ хэлээ. Буряадай хүдөө ажахын институдай парткомой секретарь В. Ц. Будажапов, Ленинградай түмэр замай транспортна инженернүүдые бэлдэдэг институдай багша, Северобайкальскын нэгэдэмэл студенческэ отрядай командираар hайн дураараа зориhон В. Б. Коровкевич гэгшэд удаа дараалан үгэ хэлээ.

ВЛКСМ-эй обкомой секретарь Д. А. Ивайловский барилгын шэглэлээр хүдэлhэн отрядууд сооhоо илажа гараhан «Энергетик» отрядта (Ивалгын гидромелиоративна техникум), хүдөө ажахын ба бусад ондоо шэглэлээр хүдэлhэн отрядуудай дундаhаа эрхимлэhэн «Вега» отрядта (кооперативна техникум) ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугуудые барюулаа.

Слёдто хабаадалсаhан КПСС-эй обкомой секретарь В. Г. Бирюков үгэ хэлэжэ, барилгын отрядуудай дүүргэдэг үүргэ, удха шанар тушаа тоггоо. Габшагай отрядууд БАМ-ай, Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, гансашье Буряадтаа бэшэ, мүн орон дотороо суурхажа байнхай гэжэ онсо тэмдэглээ. Удаань нүхэр Бирюков дээдэ hургуулинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhан Зүүн Сибириин технологическа институдай, тусхай дунда мэргэжэл олгодог hуралсалай эмхи зургаанууд сооhоо шалгараhан лесотехникумэй нэгэдэмэл барилгын отрядуудта партиин обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЛКСМ-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугуудые барюулаа. Эрхим оролдосото ажалаараа онсо шалгараhан студентнэрэй барилгын отрядуудай гэшүүдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаба.

А. ХАРАКШИНОВ,
областной студенческэ отрядай комиссар.

ДАБХАР БАЯР

Агуухэ Октябриин 64 жэлэй ойдо зорюулагдажа, ноябриин 6-да эмхидхэгдэhэн баяр ёhололой үдэшэ Худанай-Үргөө нютагта хүлгөөтэй байгаа hэн. Ушарынь гэхэдэ, эндэ хэдэн жэл соо баригдажа байhан хүдөөгэй клуб ашаглалгада тушаагдаад, тэрэ үдэшэ тусхай нээлтэнь болохо байгаа. Тиимэhээ нютагаархинаймнай дабхар баяртай байhаниинь элитэ.

Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой Худанай-Үртөө hууринда ехэшье бэшэ hаа, hаруулхан, дулаахан, тэндээ таарама зохидхон клуб баригдажа, Агуу Октябриин hайндэрөөр дашарамлуулагдан, баяр баясхалангай оршон байдалда нээгдэбэ. Ажахын директор М. Х. Хандархаев баярай суглаа нээжэ, клуб соогоо сугларжа, налайжа hууhан ажалшадаа hайндэрөөр, шэнэ клубтай болоhоорнь халуунаар амаршалаа. Совхозой парткомой секретарь В. Ц-Д. Дубшанов Октябриин революциин илаhаар 64 жэлэй ойдо зорюулhан элидхэл хээ. Клубай нээлтэдэ уригдаhан Хэжэнгын районой соёлой таhагые даагша Л. В. Лоскутникова, Доодо-Худанай сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Е. Б-Ц. Жамьянова гэгшэд үгэ хэлэhэн байна.

Удаань КПСС-эй райкомой болон райгүйсэдкомой зүгhөө ажалай түрүүшүүлдэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. Нүхэр Л. В. Лоскутникова соёлой таhагай зүгhөө шэнэ клубта «Тула» гэжэ баян электропроигрыватель хоёрые барюулаа. Түрэл совхозынь мүн лэ бэлэг үгөө.

hүүлээрнь нютагай эхин hургуулиин hурагшад, Хэжэнгын ба Ородой-Адагай байшангуудай соёлшод хамтаржа, шэнэ клубтаа сэнгэхэеэ сугларагшадта баян программатай концерт харуулаа. Концертын hүүлээр уран hайханай фильм харуулагдаа, нютагай залуушуул hүни орой болотор хатар наада эмхидхээ, хонгёо hайхан дуунуудые дуулаа.

М. БАЛДАНОВА,
хүдөө бэшэгшэ.

«ЗӨӨЛЭН АЛТАНАЙ» ХАhА

Түргэн урасхаалта хадын горхоной эрьедэ, үзэсхэлэн гоё газарта түбхинэhэн норконуудые үсхэбэрилдэг фермэ. Энэ хадаа Баргажанай районой загаhа олзоборилдог «Байкалец» колхозой ажахын нэгэ hалбаринь болоно. hүүлэй хэдэн жэлэй туршада үсхэбэрилэгдэдэг болоhон үнэтэ арhатай энэ ан эндэхи байгаалиин шэмэрүүн хүйтэн уларилда тааража, үдэжэ эхилхэдээ тус ажахын экономикодо нилээд ехэ нэмэри үгэнэ гэхэдэ, алдуу болохогүй ха.

Хэдэн арбаад клеткэ соо хаагдаhан норконууд хүнэй гараар тэжээгдэнэ. Мойhон харахан нюдэтэй, хөө харахан, нүгөөдэ зариманиинь хара хүрин, шара зүhэтэй амитад клеткэ соогуураа иишэ тиишээ хүнгэн, солбоноор hүрэнэ.

Мүнөө эндэ аяар арбан дүрбэ мянгаад норко үсхэбэрилэгдэнэ. Фермын коллектив хүйтэнэй хаhын ерэхэдэ, 11,5 мянган норкын арhа гүрэндэ тушааха социалис уялга абанхай.

—Үсхэбэрилэгдэжэ байгаа ангуудаа хаража, шалгажа үзэхэдэ, хараалhан түсэбэймнай дүүргэгдэхэнь лабтай. Үнгэрэгшэ жэлдэ ангай арhанай Эрхүүгэй баазада тушааhан арhануудаймнай нэгэ хэдынь уласхоорондын аукциондо эльгээгдээ hэн,—гэжэ тус фермые даагша С. О. Егозарян омогорхоно.

Фермэдэ тэжээгдэдэг ангай арhанай шанар hайнтай байхын тула эндэхи хүдэлмэришэд ехэхэн оролдолго гаргана. Тэдэнэй дундаhаа А. К., В. Н. Шадринтанай оролдосо ехэтэй ажалые магтамаар. Эдэ хоёрой тус фермэдэ ажаллажа эхилhээр арбаад жэл үнгэржэ байна. Ангуудые тэжээдэг Александра Константиновна үнгэрhэн табан жэлэй туршада ан үсхэбэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ хододоо түрүүлжэ гарадаг байhан. Тэрэ жэл бүри норко бүхэнhөө олон гүлгэ абажа, гарзада орүүлангүйгөөр тэжээжэ, томо болгоно. Мүн суг хүдэлдэг нүхэдынь Т. А. Зверькова, З. В. Бочкарева болон бусад ан үсхэбэрилдэг республикын ангай ажахынуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ фермээ түрүү hуурида гаргалсахаар аhан шадалаараа оролдожо ябана. Ажалай дүршэл баянтай болоhон эдэнэртэй hаял hургуули дүүргэhэн басагад эндэ олоороо ерэжэ хүдэлнэ. Эдэнэй дундаhаа Наталья Орлова, Альбина Зверькова гэгшэд онсо шалгаржа эхилэнхэй. Жэшээнь, комсомол басаган Орлова байгша ондо гүлгэ абаха талаар дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhэн байна.

Эбтэй эетэй энэ коллективэй абаhан уялга, даабаряа дүүргэхэ хэрэгтэнь ангай эдеэ бэлдэдэг хүдэлмэришэдэй хубитань ехэ юм. Норконууд гутаагүй, hайн шанартай сэбэр эдеэндэ дуратай юм. Эдеэ бэлдэгшэд Г. Ф. Франтенко, К. В. Ушаков, А. Н. Молчанов гэгшэд үглөөнэй эртэhээ эхилээд, үдэшэ орой болотор оролдосо ехэтэйгээр хүдэлдэг юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ хүйтэржэ, ангуудай арhа тушааха саг ерэбэ. Тингэжэ жэл соо эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа гараhан ажалайнь үрэ дүн эндэ тодорхоонь гэшэ. Фермын коллектив норко бүхэнhөө абтаhан арhые hайн шанартайгаар гүрэндэ тушаахые оролдохо байна.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус фермын түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн Наталья Орлова.
Авторай фото.

БААТАРШАЛГЫН КЛУБ НЭЭГДЭБЭ

Техническэ мэргэжэлэй 7-дохи училищиин hурагшадта зорюулагдаhан «Баатаршалга» гэhэн патриотическа клуб эдиршүүлэй республиканска библиотекын дэргэдэ хүдэлжэ эхилбэ. Манай гүрэнэй, республикын урданай ба мүнөө үеын гайхамшагта түүхэтэй тус клуб танилсуулна гээшэ. hуралсалай байгша ондо түүхын ба хизаар ороноо шэнжэлэлгын эрдэмүүдые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ клубай хүдэлмэри зорюулагдана.

Агуухэ Октябриин hайндэрэй урда тээ клубай түрүүшын хэшээл үнгэрөө. Түрүүшын революционернүүд, геройнууд тухай хөөрэжэ үгэхэ гэhэн үг зорилгонуудые библиотекын хүдэлмэрилэгшэд хараалhан байна. Революциин алдар солын долоон хоногой программа соо Буряад оронойт түрүүшын комсомолшуудта зорюулагдаhан дурасхаалай вахта үнгэрэгдөө. Баатаршалга тухай Бато Базароной бэшэhэн шүлэгүүд энэ үдэшые шэмэглээ юм. Женя Манзановай, Виктор Ждановай, Павлик Юдинэй, Елена Волковагай богонихон аад, баатаршалгаар дүүрэн наhан, тэдэнэй эрэлхэг зоригтой замууд тухай hонин хөөрөөнүүд эндэ суглараашадай зүрхэ сэдьхэлые хүдэлгөө. Агуухэ Октябриин революциин ба граждан дайнай дуунууд хангхинажа, Буряадаймнай түрүүшын комсомол поэдүүдэй Мунко Саридагай, Василий Крюковэй шүлэгүүд уншагдаhан байна. Комсомолой ветеран, Россиин залуушуулай Коммунис союзай 3-дахи съездын делегат Римма Яковлевна Юровская гэгшын миндаhан дээрэ бэшэгдэhэн хөөрөөс hурагшад анхаралтайгаар шагнаа.

Улаан-Үдэ хотынгоо дурасхаалта газарнуудаар ябажа, Н. Петровой нэрэмжэтэ музейдэ экскурсаар ерэхэ, hонин намтартай хүнүүдтэй, «Сабельный поход», «Мои однополчане» гэhэн номуудай автор—Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша С. Б. Хандажаповтай, Н. Петровой эхэ Мария Захаровнатай уулзалгануудые үнгэргэхэ гэhэн хэмжээ ябуулгануудые тус клуб саашанхи түсэб соогоо хараалханхай.

Тиихэдэ номуудай выставканууд, хөөрэлдөөнүүд, литературын шэнжэлгэнүүд үнгэргэдэхэ юм.

Л. СУБАНОВА,
эдиршүүлэй республиканска библиотекын таhагые даагша.

ДУРАСХААЛТА ТҮРЭЕЭ НАЯРГАБА

Антон Иосифович, Антонина Ивановна Мериновтэн 1931 оной ноябриин 7-до гэрлэжэ, хуби заяагаа холбоhон юм. Тиихэ үедэ хоюулан Благовещенск хотын совет партийна hургуулида hуража байгаа. Хүшэр лэ үе hэн. Залуу бүлын хуби заяанда нилээд бэрхэшээлнүүд тудаhан аиб даа. hуниндөө баржаhаа орооhо таряа бүүлгэлсээд, үдэртөө хэшээлдээ ерэдэг, юрэдөөл, садитараа эдеэлхэ, унтаха сэээшые үзэдэгүй hэн аабза. Тэд залуу хоёр үе сагайнгаа эрилтые ойлгон, хүсэ шадалаараа олоной хэрэгэй түлөө оролдодог бэлэй.

Нюдарган баяшуул haад тойбо, хоро хүргэхые, таряа талха гутаахые hэдэдэг hэн. Совет партийна hургуули курсантнууд «улаан ашаануудые» эмхидхэжэ, таряа талха хосороохогүйн тула хэмжээнүүдые абадаг, таряа тарилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг бэлэй. Уданшьегүй Антон Меринов армиин албанда татагдажа, Антонина Ивановна ханинь нүхэрөө дахажа ошоо hэн. Хасан нуур дээрэ болоhон байлдаануудта Антон Меринов хүндөөр шархатаhан юм.

Совет Армиин албанhаа табигдаhанай удаа Мериновтэн Улаан-Үдэ хотодо ажаhуухаар ерээ бэлэй. Мяха-консервын комбинадта олон жэл соо хүдэлөө. Октябриин hайндэрэй баярые тэмдэглэхэ зууриа эдэнэр алтан түрэеэ наяргаа.

Бэрхэшээлнүүдые дабажа гараhан хүнүүд мүнөөшье болотор бэе бэедээ энхэргэн hайханаар хандадаг зандаа.

Л. СИНЕГРИБОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Ноябриин 15-hаа 22 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 15

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—«Зарядкадаа зогсогты!» 10.05—«Энэ дуу дуулал даа». Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Л. Рюмина дуулаха. 10.30—«Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00—«Элүүр энхэ байлга»—эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 13.15—«Хүдөөгэй ажалшадай хэрэгүүд». 12.45—«Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ программа. 14.15—«Ажабайдалай зам». 15.15—«Хүгжэмтэ киоск». 15.45—«Одержимые люди»—телевизионно баримтата фильм. 16.45—«Обыкновенные чудеса»—фильм-концерт. 17.30—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 18.30—«Девочка и лев» — мультфильм. 18.45—Уласхоорондын hонин. 19.30—19.45—Забhарлалга. 19.45 — «Футболой шэнжэлэл». 20.15—«Композитор Евгений Жарковскиин дуунууд»—фильм-концерт. 20.50 — Боксоор дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө мүрысөөн Канадаhаа дамжуулагдаха. 22.00—«Время». 22.35—«Защита без нападения»—байгаалиие сахин хамгаалха тухай эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 22.45—Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (Рига)—«Спартак» (2-дохи ба 3-дахи шатанууд. 24.00—Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.15—Дамжуулгын программа. 15.20 —«А крепость была неприступной» — уран hайханай фильм. 16.25 — «...Улановой»—телевизионно баримтата фильм (2-охи серии). 17.30—«И это все о нем...» телевизионно олон серитэй уран hайханай фильм (4-хи сери). 18.35—Политическа дуунай концерт. 20.05—«...тата экран». 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!», ...жэмтэ онтохонууд». 21.15 «Энээниие хэжэ шадахагүй... луу ухаалан зохёогшодой ... курс. 22.00—«Время». 22... «Мальва» — уран hайханай фильм.

ПОНЕДЕЛЬНИК, 16

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.30—Дамжуулгын программа. 17.35—Мультфильмнүүд. 18.05—Студентнүүдтэ зорюулагдаhан дамжуулга. 18.35—Шэнэ hонин. 18.45—«Театрай уулзалганууд» (буряадаар). 19.30—«Спортын hонин. 19.40—«БАМ-ай огород» гэhэн дамжуулга. 20.10—Соносхолнууд. 20.20—«Танай бэшэгүүдээр» 20.50 — «Поздние свидания» уран hайханай фильм. 22.30 —«Арадай бэлиг» гэhэн телевизионно фестиваль. Захааминай р...

ВТОРНИК, 17
СТУДЕНТНЭРЭЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Андрейка»— үхибүүдтэ уран hайханай фильм. 11.30—«Ан амитадай аймаг». 12.30—Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—Ереванда үнгэрэгдэhэн телефильмнүүдэй бүхэсоюзна IX фестивалиин шангуудта хүртэhэн баримтата фильмүүдэй программа. 16.20—Совет поэдүүдэй шүлэгүүд. 16.50— «Болдинская осень»—хүгжэмтэ фильм. 17.20—«В. Маяковский—уран зураа ша».

Улаан-Үдэ. 17.45—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. (буряадаар). 18.15—Амарай телевидениин студиин залуушуулда зорюулhан дамжуулга. 19.00 — «Зүүн Сибирь»—киножурнал.

Орбита. 19.15 — «СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд хөөрэнэ». КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Социалис Ажалай Герой, Казахстанай КП-гэй Кустанайска обкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Демиденко үгэ хэлэхэ. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ». 20.00—«КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө». Ташкентын тракторна заводой хоёрдохёо мүндэлэлгэ. 20.30—Т. Хренниковэй зохёолнуудhаа концерт. 21.10—Л. И. Брежнев. «Дурсалганууд» (1-дэхи бүлэг). «Заводой дохёогоор». СССР-эй арадай артист В. Тихонов уншаха. 22.00—«Время». 22.35 —Боксоор дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө. Хахад финал. Канадаhаа дамжуулагдаха. 23.55—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Парторг»—баримтата фильм. 13.20—«Шатарай hургуули». 13.50—Ботаника. 5-дахи класс. «Үрэhэн». 14.10—«Шинии ленинскэ библиотекэ». 14.40—Физикэ. 10-дахи класс. «СССР-тэ хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдэй хүгжэлтэ». 15.20—Хүгжэм. 5-дахи класс. «Совет композиторнуудай зохёохы ажал ябуулгада арадай дуун». 15.40 — «Бернард Шоу» (1-дэхи хубинь).

Улаан-Үдэ. 16.25—«Красные альпинисты»—уран hайханай фильм. (9—11 сери).

Орбита. 17.45—«Түсэбүүд ба ажабайдал» —кинопрограмма. 18.35—«Түбэй телевидениин болон бүхэсоюзна радиогой ... бүүдэй ехэ хоорой конц...

Улаан-Үдэ. 19.15—Соносхолнууд. 19.25—Фильм-концерт.

Орбита. 20.00—«Андижанска полька» гэжэ дуу, хатарай ансамблиин концерт. 20.25—... Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Динамо» (М)—«Торпедо» (... дахи шата). 21.00—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21... Б. Чайковский. 3-дахи симфони—«Севастопольская». 22... «Время». 22.35—«Михайло Ломоносов»—уран hайханай фильм.

СРЕДА, 18

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55—Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Дуратай шүлэгүүд». 10.50—«Михайло Ломоносов»—уран hайханай фильм. 12.30—Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». — кинопрограмма. 16.50—«Мы из Махтра» — фильм-балет. 17.00—«Ород хэлэн». 17.30—Д. Шостакович. 1-дэхи квартет. 17.45—«Дохёогоо үгыт, горнистнар!».

Улаан-Үдэ. 18.15—«Байгал»—мэдээсэлэй программа. 18.45—Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан дамжуулга.

Орбита. 19.15—«Хүхюун нотонууд». 19.45—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — «Нюуса далдагүй хөөрэлдөөн». 20.35—Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой ород дуунай академическэ хоорой концерт. 21.05—Л. И. Брежнев. «Дурсалганууд» (2-дохи бүлэг). «Эхэ орондоо үнэн байха мэдэрэл» 22.00—«Время». 22.35—Арадай хүгжэмэй концерт. 23.00—Футболоор дэлхэйн чемпионадай шэлэн абалгын мүрысөөн. СССР-эй ба Уэлсын суглуулагдамал команданууд. Тбилисиhээ дамжуулагдаха. 23.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«В одной семье» — баримтата фильм. 13.15 —«Таанад, түрэлхидтэ». 13.45—Юрэнхы биологи. 9-дэхи класс. «Байгаалиин ба искусственна шалгаран хүгжэлгэ». 14.15—«Декабристнууд тухай хөөрөөн», И. Пущин. 15.15—Ботаника. 5-дахи класс. «Үндэhэн». 15.35—«Бернард Шоу» (2-дохи хуби).

Улаан-Үдэ. 16.25—«Красные альпинисты»—уран hайханай фильм (12—13-дахи сери). 17.15 Буряадай АССР-эй Гостелерадиогой арадай инструментнүүдэй оркестрэй концерт.

Орбита. 18.15 — Гвинейн саугай Республикын балетэй артистнуудай концерт. 18... Түрэhөөр 270 жэлэйнь ... «Михайло Ломоносов»—эрдэм дэлгэрүүлгын фильм.

Улаан-Үдэ. 19.15—«Танай агитаторнууд болон политинформаторнуудта». 19.35—Соносхолнууд. 19.45—«По с... ме Станиславского»—... очерк.

Орбита. 20.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.45—«Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.05—«Арадай инструментнүүдэй аялга дуунууд». Скр... 22.00—«Время». 22.35—«...» —уран hайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 19
РАКЕТНЭ СЭРЭГҮҮДЭЙ БА АРТИЛЛЕРИИН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Дохёогоо үгыт, горнистнар!» 10.35 — «Жизнь песни» — фильм-балет. 18.25—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.25 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Ракетнэ сэрэгүүдэй ба артиллериин үдэртэ. «Часовые земли» — баримтата фильм. 16.25 — Гнесинтэнэй нэрэмжэтэ хүгжэмэй-багшанарай институдай арадай инструментнүүдэй факультедэй багшанарай ба студентнэрэй концерт. 16.55 — Техническэ мэргэжэлэй училищи тухай дамжуулга. 17.25 — «Шатарай hургуули». Разрядтайшуулай класс.

Улаан-Үдэ. 17.55 — Уласхоорондын шэнжэлэл (буряадаар). 18.10 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа. 18.40—«Адресат. ТВ» гэhэн дамжуулга.

Орбита. 19.00 — «Олон түмэн ажалшадай ленинскэ университет». Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха талаар уласхоорондын харилсаанда Советскэ Союзай үүргэ. 19.45 — «Мүнөөдэр— түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — Ракетнэ сэрэгүүдэй ба артиллериин үдэртэ. Ракетнэ сэрэгүүдэй ахамад командалагша, СССР-эй оборонын министрэй орлогшо, Социалис Ажалай Герой, армиин генерал В. Ф. Толубко үгэ хэлэхэ. 20.15 — «Танай бэшэгүүдээр» —сэрэгшэдтэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ программа. 20.40—Т. Манн. «Буденброки» — адли нэрэтэй романаар табигдаhан зүжэг (2-дохи хуби). 22.00 — «Время». 22.35 — Боксоор дэлхэйн кубогта хүртэхын түлөө түгэсхэлэй мүрысөөн. Канадаhаа дамжуулагдаха. 00.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «В сердце народном» — баримтата фильм. 13.10 — «Эжын hургуули». 13.40 — Физикэ. 9-дэхи класс. «Кристаллнуудай бүридэл ба шэнжэ». 14.10 — «Всеволод Гаршин тухай дурсалганууд». 15.10 — «Тени исчезают в полдень» — уран hайханай фильм (3-дахи хубинь).

Улаан-Үдэ. 16.30 — Кон... 17.30 — Соносхолнууд. ... — «Пропагандисттай хөөрэлдөөн» — киноочерк.

Орбита. 17.55 — «Встреча с Аушрой Стасюнайте»— фильм-концерт. 18.30 — Эдир конструкторнуудай конкурс.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «За... шуулай уран бэлиг». 19.3... Мультфильмнүүд.

Орбита. 20.00 — «Ажа... далай зам». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21... «Хани харилсаан» — жур... 21.45 — СССР-эй арадай артистка Б. Руденко дуу... 22.00 — «Время». 22.35 — «Конец Любавиных» — уран hайханай фильм. 00.05 — Баримтата фильмүүдэй программа. 00.30 — Хоккейгээр чемпионат. ЦСКА — СКА (2-дохи ба 3-дахи шата).

ПЯТНИЦА, 20

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.05 — «Шадамар гарнууд». 10.35 — «Конец Любавиных»— уран hайханай фильм. 12.05— С. Рахманинов. «Хоёр фортепиано дээрэ наадагдаха 2-дохи сюитэ». 12.30 — Шэнэ hонин. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.15 — Шэнэ hонин. 15.35 — Ороной телестудинуудай баримтата фильмүүдэй программа.

Улаан-Үдэ. 16.35 — «Благовещенск» — киноочерк. 16.45 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаhан дамжуулга. 17.15 — «Байгал» — мэдээсэлэй программа.

Орбита. 17.50 — «Садко»— уран hайханай фильм. 19.45— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.00 — М. Глинкын романснууд. 20.20 — «Намартаа Рейн дээрэ». Политическэ шэнжэлэгшэ Э. Мнацаканов дамжуулгые хүтэлхэ. 20.50 — Т. Манн. «Будденброки» — зүжэг. (2 дохи хуби). 22.00 — «Время». 22.35 — «Хабаяа туршая, басагад». 00.20 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55 — Дамжуулгын программа. 13.00 — «Учат в школе» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 13.10 — «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдэй үеын Совет дүрсэлэн харуулха искусство». 13.40 — Географи. 5-дахи класс. «Вулканууд, гейзернүүд, халуун аршаан булагууд». 14.10 — «М. Дудинай поэзи». 14.40 — «Звездочет» — журнал. 15.25 — В. Гляровскиин зохёолнуудай хуудаhануудаар. 16.20 — «Преодоление» — баримтата фильм.

Орбита. 16.35 — «Москва ба москвагайхид». 17.05 — «Гость из Социалистической Эфиопии» — баримтата фильм. 17.30 — Псковско ородой хоорой концерт.

Улаан-Үдэ. 17.50 — «Элүүр энхэ байлга». — журнал. — «Годы равные векам» баримтата фильм. 19.10 Фильм-концерт.

Орбита. 20.00 — «Одержимые люди» — баримтата фильм. 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21... «Музейнүүд болон выставканууд залнуудаар». «Архангельскын музей». 22.00 — «Время». 22.35 — «Новый аттракцион» уран hайханай фильм. 24... Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Трактор» — «Спартак»...

СУББОТО, 21

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.45 — «АБВГДейка...» 10.15 — «Таанад, түрэлхидтэ!»

Улаан-Үдэ. 10.45 — Шэнэ hонин (буряадаар). 10.55 — «Горн» — hурагшадта зорюулагдаhан дамжуулга.

Орбита. 11.30 — «hайн эд бараа элбэг ехээр». 12.00 — А. Эшпай. «Оркестртэй хамта фортепиано дээрэ наадагдаха 2-дохи концерт. 12.20 —«Земля художника Шилова» — баримтата фильм.

Улаан-Үдэ. 12.35 — «Арадай уран бэлиг» гэhэн телевизионно фестиваль. Хориин район.

Орбита. 13.35 — «Спортлотогой» 47-дохи тираж. 13.45—«hолонго». Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай уласхоорондын IV фестиваль (Ливан). 14.10 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 15.15 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 15.30 — «Дума про казака Галоту» — үхибүүдтэ фильм. 16.50 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 17.20 — Молдавиин артистнуудай концерт. 18.05—Мультфильмнүүд. 18.35 — «Правда» газетын политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Жуков уласхоорондын темээр үгэ хэлэхэ. 19.35 — «Сильва» — хүгжэмтэ фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 22.00 — «Время». 22.35 — «Арадай аялга дуунууд». 22.50 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Динамо» (Рига) (2-дохи ба 3-дахи шата). 00.10 — «Импровизация» — фильм-концерт. 00.40 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 10.45 — Украинын ССР-эй арадай хатарай «Ятрань» ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 11.30 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 12.35 — Залуу ухаалан зохёогшодой конкурс.

Улаан-Үдэ. 13.35 — «Примите телеграмму в долг» — үхибүүдтэ уран hайханай фильм. 14.55 — «Поэт Евгений Беляев» — фильм-концерт.

Орбита. 15.15 — Дамжуулгын программа. 15.20 — ...жэмтэ программа. 15.5... А. Н. Островский. «Таланты и поклонники» — фильм-з... 18.10 — «Хүгжэмэй ки... 18.40 — «Элүүр энхэ ба... — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 19.25 — «Киногоор аяншалагшадай клуб». 20.2... М. Исаковский. «Ельня... газар дээрэ». 21.00 — ...галан нойрсогты, багашуул... 21.15 — Баримтата фильмүүдэй программа. 22.00—«Время». 22.35 — Бег иноходца — уран hайханай фильм.

ВОСКРЕСЕНИ, 22

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — «Будильник». 10.10 — «Советскэ Союзда алба хэнэб». 11.10 — «Элүүр энхэ байлга» — эрдэм дэлгэрүүлгын программа. 11.55 — Хүгжэмтэ программа. 12.25 —«Тропинины» —уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 15.15 — «Хари гүрэнүүдэй айлшад Советскэ Союз тухай». 15.30 — Хүгжэмэй киоск. 16.00 — «Киногоор аяншалагшадай клуб» 16.55 — Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд. 17.55 — Футболой шэнжэлэл. 18.25 — «Сотрудничество СССР—ФРГ» — баримтата фильм. 18.45 — Мультфильмнүүд. 19.25 — Уласхоорондын шэнжэлэл. 20.10 — «Сказание о земле Сибирской» — уран hайханай фильм. 22.00 Время. 22.35 — Искусствын уран бэлигтэнэй Союзуудай байшангай Колонно залда болоhон концерт. 23.55 — Шэнэ hонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 15.10 — Дамжуулгын программа. 15.20 — «Садко» — уран hайханай фильм. 17.05 — «Ан амитадай аймаг». 18.05 — «И это все о нем...» — олон серитэй уран hайханай фильм (5-дахи сери). 19.15 — «hолонго». Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай уласхоорондын IV фестиваль (Пакистан). 19.45 — «Искусствын уран бэлигтэн». СССР-эй арадай а... Л. Н. Свердлин. 20.45 — Моцарт. «Соната ре-мажор». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 21.1... Оренбургын ород а... хоорой концерт. 22.0... «Время». 22.50 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Крылья Советов» — «Спартак» (2-дохи ба 3-дахи шата).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Алмалтын түлхюур»—түрүү бэшэг. Малай үбэлжэлгэ — шанга шалгалта — «Түбхинэнхэй байдалтай»—Г. Клепиковэй статья. «Ажабайдалай ба ажамидаралай эрхын түлөө»—ТАСС-ай материал. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Арадай хиналтын хуудаhан» гэhэн ниитэ гаршаг доро толилогдоhон материалнууд. «Хойрог ябадалай хойшолон» —фермэнүүд дээгүүр хэгдэhэн рейд. «Солонь бууpaa» — В. Башиновай фельетон. Нютаг нютагhаа абтаhан мэдээсэлнүүд.

Гурбадахи хуудаhанда. «Нүүжэ орохо эрхэтэй болобо» — К. Балковай рассказ. Хилын саанаhаа телетайпаар абтаhан мэдээсэлнүүд ба ТАСС-ай hонин.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Шэнэ институтта»—Б. Жигмытовэй статья. «Арадай университедүүдтэ»—Н. Барбоновагай корреспонденци. «Философиин бүлгэм байгуулагдаа» — В. Балхановай статья. «Алтан хартаабха»—Ш. С. Бадлуевай шог зугаата рассказ. Телевидениин программа. Соносхолнууд.

Редактор
Р. Б. ГАРМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52 секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21 информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63 фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-02518. Заказ № 262. Индекс 5...